

ŠKOLSKÝ UČEBNÝ PLÁN – 4. ROČNÍK

Voliteľné hodiny, uvedené v Štátnom vzdelávacom programe, škola pridelila povinným voliteľným predmetom.

Škola má zriadené nulté ročníky pre žiakov zo znevýhodneného sociálneho prostredia.

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Počet hodín 4. ročník/ŠVP	Počet hodín 4. ročník/ŠkVP	Spolu	Poznámky
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	7	0	7	
	Anglický Jazyk	3	0	3	
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	1	5	
	Informatika	1	0	1	
Človek a príroda	Prírodoveda	2	0	2	
Človek a spoločnosť	Vlastiveda	2	0	2	
Človek a hodnoty	Náboženská výchova/Etická výchova	1	0	1	
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	1	0	1	
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	0	1	
	Hudobná výchova	1	0	1	
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	0	2	
Spolu		25	1	26	

UČEBNÉ OSNOVY

Učebné osnovy sú súčasťou školských vzdelávacích programov.

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

Slovenský jazyk a literatúra I. stupeň ZŠ	4. ročník
Štátny vzdelávací program	7
Školský vzdelávací program	0
Spolu	7

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA – 4.ročník

Učebné osnovy – Inovovaný ŠVP pre 1.stupeň ZŠ, ŠVP – 7. hodín týždenne

ÚVOD

Vzdelávací štandard v učebnom predmete slovenský jazyk a literatúra na primárnom stupni vzdelávania je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov – učebných požiadaviek. Tieto základné požiadavky môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa zložiek predmetu (jazyková a slohová zložka, čítanie a literárna výchova). Učiteľ môže tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard v učebnom predmete slovenský jazyk a literatúra na primárnom stupni je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale aby im vytváral primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí, spôsobilostí a zručností.

CHARAKTERISTKA PREDMETU

Učebný predmet slovenský jazyk a literatúra má vo vzdelávaní nezastupiteľné miesto. Je základným prostriedkom pre nadobúdanie kultúrnej gramotnosti žiaka, jeho kľúčových kompetencií. Umožňuje porozumenie a osvojenie si poznatkov vo všetkých vzdelávacích oblastiach. Z tohto dôvodu má v systéme primárneho vzdelávania kľúčové, centrálné postavenie. Spôsobilosti, ktoré žiak v rámci tohto učebného predmetu nadobudne, majú zásadný vplyv na jeho vzdelávanie aj v ďalších vzdelávacích oblastiach, učebných predmetoch. Kvalita spôsobilostí používať materinský jazyk zásadne ovplyvňuje aj komunikáciu žiaka s jeho okolím, vytváranie vzťahov s inými ľuďmi a formuje zaradenie žiaka do spoločnosti. Cieľom výučby slovenského jazyka na primárnom stupni vzdelávania je naučiť spisovný jazyk na takej úrovni, aby ho žiaci vedeli používať v praktickom živote. Používanie jazyka vnímame ako komplexné využívanie všetkých komunikačných zručností – rozprávania, písania, čítania a počúvania.

Vo štvrtom ročníku sa systematizuje učivo z jazykového systému. K ohybným slovným druhom sa postupne pridávajú neohybné slovné druhy. Žiaci si osvojujú ďalšie pravidlá slovenského pravopisu. V priebehu celého školského roka intenzívne pracujú s textami, zameriavajú sa na porozumenie ich obsahu a pomenovanie ich základných vlastností. Zvyšujú sa požiadavky na kvalitu vytvorených textov v hovorenej aj písanej podobe. Pre jednotlivé zložky učebného predmetu slovenský jazyk a literatúra formulujeme nasledovné špecifiká:

Jazyková a slohová zložka – rozširovanie poznatkov v jazykovom systéme, slovných druhoch. V slohu sa zameriame na zautomatizovanie používania pravopisných pravidiel v písomnom prejave žiakov. Zdokonaľujeme u žiakov spôsobilosti vedieť ústne prezentovať výsledky svojej práce, rozprávať podľa zadania, predlohy a samostatne tvoriť písomne texty.

Čítanie a literárna výchova – u žiakov sa zameriame na zdokonaľovanie techniky čítania, osvojenie si významu ďalších určených literárnych pojmov, na estetické vnímanie literárneho diela a obsahovú analýzu textu na primeranej úrovni. Pri čítaní s porozumením žiaci identifikujú informácie uvedené v texte priamo aj nepriamo a formulujú otázky k týmto informáciám.

Pre jednotlivé zložky učebného predmetu *slovenský jazyk a literatúra* formulujeme nasledovné špecifiká:

Rozprávanie: žiaci disponujú spôsobilosťou samostatne rozprávať a rozprávať podľa predlohy. Ústne prezentujú výsledky svojej práce pri riešení rôznych úloh. Odpovedajú na otázky zamerané na prezentované informácie.

Počúvanie: žiaci sa zdokonaľujú v spôsobilosti počúvať partnera v rámci komunikácie. Nadobúdajú skúsenosti pri počúvaní spolužiakov pri ich prezentáciách, vedia formulovať otázky k prezentovanému textu. Snažia sa porozumieť inštrukcii učiteľa pri riešení úlohy a vedia si vyžiadať chýbajúce informácie. Formulujú inštrukcie k práci so spolužiakom, pri skupinovej práci.

Čítanie: žiaci sa zdokonaľujú v technike čítania, predovšetkým v porozumení čítaného textu a v technike čítania so správnou intonáciou a dôrazom na prednes. Vedia porozumieť informáciám, ktoré sú v texte uvedené priamo aj nepriamo podľa otázky formulovanej učiteľom.

Písanie: žiaci čitateľne prepisujú a odpisujú text. Samostatne píšu texty podľa zadania učiteľa.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Jazyková a slohová zložka	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vytvárať nové slová s rôznymi predponami, – uplatniť pravopis predpôn, – identifikovať slabičné a neslabičné predpony, – rozlíšiť význam slov utvorených z rôznych predpôn, – používať slová s predponami v texte, 	<ul style="list-style-type: none"> – tvorenie slov predponami – pravopis a výslovnosť predponových odvodenín
<ul style="list-style-type: none"> – uplatniť pravopis vybraných a odvodených slov, ktoré rovnako alebo podobne znejú, ale majú odlišný význam aj pravopis (napr. byť – biť, vyť – viť, výr – vír), – uplatniť pravopis geografických názvov s i/i a y/y po obojakej spoluhláske, 	<ul style="list-style-type: none"> – pravopis ďalších vybraných slov – geografické názvy s i/i a y/y po obojakej spoluhláske
<ul style="list-style-type: none"> – rozdeľovať hlásky na párové znelé, párové neznelé, nepárové znelé, – uplatniť výslovnosť a pravopis znelých párových spoluhlások na konci slov a neznelých spoluhlások na konci slov, – uplatniť výslovnosť a pravopis spodobovaných spoluhlások vo vnútri slova, – uplatniť výslovnosť a pravopis spodobovaných spoluhlások na hranici slov, – uplatniť pravopis a výslovnosť spoluhlásky v, 	<ul style="list-style-type: none"> – delenie hlások na znelé a neznelé – spodobovanie na konci slova, uprostred slova, na hranici slov, – pravopis a správna výslovnosť spoluhlások na konci slov, na morfematickom švíku, hranici slov – pravidlá pravopisu a výslovnosť spoluhlásky v
<ul style="list-style-type: none"> – vysvetliť pojem priama reč, – rozoznať priamu reč v hovorenom prejave, – na základe úvodzoviek a uvádzacej vety identifikovať priamu reč v texte, – rozlíšiť uvádzaciu vetu od priamej reči, 	<ul style="list-style-type: none"> – priama reč – uvádzacia veta, úvodzovky
<ul style="list-style-type: none"> – rozdeliť slovné druhy na ohybné a neohybné, – rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená, – uplatniť pravopis v názvoch štátov a v pomenovaniach príslušníkov národov, – určiť gramatické kategórie podstatných mien, 	<ul style="list-style-type: none"> – ohybné a neohybné slovné druhy – podstatné mená - vlastné a všeobecné – vlastné podstatné mená – názvy štátov a príslušníkov národov – gramatické kategórie podstatných mien (rod, číslo, pád)

Jazyková a slohová zložka

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – určiť mužský, ženský a stredný rod podstatných mien, – určiť jednotné a množné číslo podstatných mien, – vymenovať pádové otázky a latinské názvy pádov, – skloňovať podstatné mená podľa jednotlivých pádov, – určiť a vytvoriť základný tvar podstatného mena, – použiť tvary podstatných mien vo vetách a v texte, – určiť rod, číslo a pád prídavných mien, – určiť základný tvar prídavného mena, – určiť zhodu podstatného a prídavného mena v rode, čísle a páde, – identifikovať zámená v texte, – rozoznať druhy zámen (osobné a privlastňovacie), – používať zámená v ústnej aj písomnej komunikácii, – identifikovať základné a radové číslovky v texte, – správne skloňovať číslovky, – uplatniť pravopis čísloviek, – určiť v texte základný tvar slovesa – neurčitok, – určiť gramatické kategórie sloviess (osobu, číslo a čas), – správne časovať slovesá, – správne časovať sloveso byť vo všetkých slovesných časoch, 	<ul style="list-style-type: none"> – rod podstatných mien – číslo podstatných mien – pád podstatných mien – základný tvar podstatného mena – prídavné mená (rod, číslo, pád) – základný tvar prídavného mena – zhoda podstatného a prídavného mena v rode, čísle a páde – zámená – druhy zámen (osobné, privlastňovacie) – číslovky: základné a radové – slovesá – gramatické kategórie sloviess – časovanie sloviess
<ul style="list-style-type: none"> – charakterizovať neohybné slovné druhy, – vymenovať neohybné slovné druhy, – určiť funkciu neohybných slovných druhov vo vete, – identifikovať neohybné slovné druhy v texte, – vyhľadať príslovky v texte na základe otázok: kde? kedy? a ako?, – identifikovať predložky v texte, – uplatniť správnu výslovnosť a pravopis predložiek s/so, z/zo, k/ku v spojení s osobnými zámenami, – identifikovať spojky v texte, – vymenovať spojky, ktoré sa v reči najčastejšie vyskytujú, 	<ul style="list-style-type: none"> – neohybné slovné druhy – príslovky, predložky, spojky, častice, citoslovčia – funkcia neohybných slovných druhov vo vete – príslovky – predložky – pravopis predložiek a ich správna výslovnosť – spojky – najfrekvencovanejšie spojky (a, ale, keď, aby, že ...)

Jazyková a slohová zložka	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – rozoznať v texte častice a citoslovčia, – určiť funkciu častíc a citosloviec, – vymenovať najfrekventovanejšie výrazy súhlasu, nesúhlasu, istoty, pochybnosti (áno/nie, hádam, asi, možno...), – používať častice a citoslovčia v ústnej a písomnej komunikácii, 	<ul style="list-style-type: none"> – častice a citoslovčia
<ul style="list-style-type: none"> – vysvetliť pojem umelecký a vecný text, – prakticky rozoznať umelecký a vecný text, – vysvetliť pojem kľúčové slová, – identifikovať kľúčové slová v umeleckom a vecnom texte, – porozprávať prostredníctvom kľúčových slov krátky príbeh, – napísať osnovu, – zreprodukovať text podľa napísanej osnovy, – napísať krátky umelecký text, – napísať krátky vecný text, 	<ul style="list-style-type: none"> – umelecký a vecný text – kľúčové slová – osnova v umeleckom a náučnom texte (písomne) – tvorivé písanie
<ul style="list-style-type: none"> – vysvetliť pojem diskusia, – diskutovať na určitú tému vybratú učiteľom/žiakom, – vysloviť a obhájiť si vlastný názor v diskusii, – dodržiavať pravidlá spoločenského správania počas diskusie, – primerane riešiť umelo vytvorenú konfliktnú situáciu, – prejavíť vlastný názor primeraným spôsobom a primeranými jazykovými prostriedkami na konfliktnú situáciu, – poznať niektoré stratégie riešenia konfliktu, 	<ul style="list-style-type: none"> – diskusia – názor
<ul style="list-style-type: none"> – opísať podľa predlohy osobu, – vymenovať charakteristické črty opisovanej osoby: vonkajšie, vnútorné (charakterové), – opísať osobu podľa živého modelu (spolužiaka, učiteľa), – v opise použiť jednoduché vety, súvetia a prirovnania, 	<ul style="list-style-type: none"> – opis osoby (ústne, písomne)

Jazyková a slohová zložka	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – vysvetliť pojem interview, – písomne koncipovať jednoduché otázky a odpovede ako koncept k interview, – zrealizovať so spolužiakmi interview o aktuálnej udalosti, 	– interview (cielený rozhovor)
<ul style="list-style-type: none"> – zreprodukovať ústne a písomne kratší prečítaný text, – dodržiavať časovú postupnosť deja, – napísať dejovú postupnosť rozprávania, – písomne priradiť správne nadpisy k dejovej osnove, 	<ul style="list-style-type: none"> – reprodukcia rozprávania – časová postupnosť deja
<ul style="list-style-type: none"> – vlastnými slovami charakterizovať plagát, – rozlíšiť, na aké účely sa plagát používa, – vytvoriť jednoduchý plagát k aktuálnej udalosti. 	– plagát

Čítanie a literárna výchova	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – čítať náučný text s porozumením, – identifikovať informácie uvedené priamo v texte, – tvoriť otázky k informáciám uvedeným priamo v texte, 	– náučná literatúra
<ul style="list-style-type: none"> – identifikovať informácie uvedené v texte nepriamo, – tvoriť otázky k informáciám uvedeným v texte nepriamo, – identifikovať v texte diagramy a grafy, – prečítať diagramy a grafy v náučnom texte, – určovať podľa diagramu alebo grafu pomerné zastúpenie jednotlivých položiek, – v texte navzájom odlišiť umeleckú a náučnú literatúru, – čítať umelecký text samostatne, s dôrazom na správnu výslovnosť, dikiu, artikuláciu, 	<ul style="list-style-type: none"> – diagramy a grafy – umelecká literatúra

Čítanie a literárna výchova

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – naspamäť zarecitovať jednu/viac básní, – predniesť kratšie prozaické dielo, – charakterizovať divadlo, divadelnú hru, – účinkovať v divadelnej hre, ktorú nacvičí učiteľ so žiakmi v triede, v škole, – dbať na výrazný prednes priamej reči v dramatických textoch, – poznať spoločenské pravidlá správania sa v divadle, 	<ul style="list-style-type: none"> – divadlo, divadelná hra
<ul style="list-style-type: none"> – charakterizovať pojmy rozhlas, televízia, film, kino a vzájomne ich odlišiť, – poznať názvy detských literárnych diel (rozprávok), ktoré boli sfilmované, – rozprávať obsah detského filmu, ktorý žiakov najviac upútal, – vymenovať hlavné postavy z detského filmu, – opísať vzťahy medzi filmovými postavami, – poznať spoločenské pravidlá správania sa v kine, 	<ul style="list-style-type: none"> – rozhlas, televízia, film, kino – prepojenie literatúry s filmovou, televíznou a divadelnou tvorbou
<ul style="list-style-type: none"> – vysvetliť pojem dialóg, poznať koľko osôb na ňom participuje, – identifikovať dialóg v texte a prečítať ho s porozumením, – zrealizovať dialóg so spolužiakom, použiť primeranú gestikuláciu, mimiku, 	<ul style="list-style-type: none"> – dialóg – mimojazykové prostriedky (gestikulácia, mimika)
<ul style="list-style-type: none"> – vysvetliť pojem kapitola, – rozoznať v knihe kapitoly, 	<ul style="list-style-type: none"> – kapitola
<ul style="list-style-type: none"> – vysvetliť pojem bájka, – vyhľadať bájky z rôznych zdrojov (kníh, internetu), – čítať bájku so zameraním na výrazný prednes priamej reči, – pokúsiť sa o dramatizáciu bájky, – vlastnými slovami hovoriť ponaučenie vyplývajúce z bájky, – poznať mená autorov bajok slovenskej a svetovej literatúry, 	<ul style="list-style-type: none"> – bájka – bájka v svetovej literatúre (Ezop) – bájka v slovenskej literatúre (J. Záborský)

Čítanie a literárna výchova

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – vysvetliť pojem komiks, – čítať komiks so zameraním na dejovú postupnosť, – zoradiť obrázky podľa debovej postupnosti, – nakresliť samostatne alebo za pomoci spolužiakov krátky komiks a napísať k nemu výstižný text, – charakterizovať vlastnými slovami pojmové mapy, – samostatne porozprávať o danej téme prostredníctvom pojmovej mapy, – tvoriť v skupine pojmové mapy výberom z ponuky slov, slovných spojení. 	<ul style="list-style-type: none"> – komiks – dejová postupnosť v komikse (text umiestnený v bublinách, uprostred textu, na okrajovej časti obrázku) – pojmové mapy

DIKTÁTY

Počet a zameranie kontrolných diktátov v 4. ročníku ZŠ:

Počet: 10

Zameranie:

1. Opakovanie učiva z 3. ročníka ZŠ
2. Vybrané slová po b, m
3. Vybrané slová po p, r
4. Vybrané slová po s, v, z
5. Spodobovanie
6. Opakovanie učiva za 1. polrok
7. Vlastné podstatné mená
8. Ohybné slovné druhy
9. Neohybné slovné druhy
10. Opakovanie učiva zo 4. ročníka ZŠ

Stupnica hodnotenia kontrolných diktátov:

- 0 – 1 chyba = 1
- 2 – 4 chyby = 2
- 5 – 7 chýb = 3
- 8 – 10 chýb = 4
- 11 a viac chýb = 5

Rovnaké chyby v tom istom slove sa pokladajú za jednu chybu, napríklad rýchly chlapec mal rýchly krok – (1 chyba).

Rozsah kontrolných diktátov v jednotlivých ročníkoch:

4. ročník 40 – 50 plnovýznamových slov

Poznámka: Navrhovaný rozsah slov platí aj pri prepise a odpise textu.

ANGLICKÝ JAZYK

Anglický jazyk I. stupeň ZŠ	4. ročník
Štátny vzdelávací program	3
Školský vzdelávací program	0
Spolu	3

ÚVOD

Vzdelávací štandard z anglického jazyka pre primárne vzdelávanie svojou štruktúrou, obsahom aj rozsahom korešponduje s pôvodným vzdelávacím programom z roku 2011. Zahŕňa výkonový a obsahový štandard, ktorý je východiskom školského vzdelávacieho programu pre príslušný vyučovací predmet a daný stupeň vzdelávania. Vzdelávací štandard zároveň obsahuje odporúčané časti, ktoré dotvárajú plastický obraz o používaní a ovládaní jazyka na príslušnej úrovni. Úpravy pôvodného dokumentu spočívali v doplnení charakteristiky predmetu a cieľov, precizovaní jednotlivých častí obsahového štandardu a citátov podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. Aktualizovali sa niektoré pojmy, napr. spôsobilosti v obsahovom štandarde sú označené ako kompetencie.

Požiadavky z výkonového štandardu môžu učitelia konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh a otázok. K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú kompetencie a funkcie jazyka ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Kompetencie a funkcie jazyka sú základom vymedzeného učebného obsahu, to však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Vzdelávací štandard predstavuje rámec pre rozvoj komunikačných jazykových činností a stratégií a ich realizáciu v rôznych komunikačných kontextoch. Zároveň poskytuje priestor na vytváranie množstva komunikačných situácií a podporuje činnostne zameraný prístup. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať. Vzdelávací štandard je programom rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

CHARAKTERISTKA PREDMETU

Vyučovací predmet anglický jazyk patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.

Výučba anglického jazyka smeruje k dosiahnutiu komunikačnej úrovne A1.1+ podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) na konci primárneho vzdelávania. Kompletnú komunikačnú úroveň A1 žiaci dosiahnu na konci 5. ročníka ZŠ. Označenie úrovne A1 je používateľ základného jazyka.

Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni A1 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším slovným spojeniam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, a tieto výrazy a slovné spojenia dokáže používať. Dokáže predstaviť seba aj iných a dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná, a o veciach, ktoré vlastní. Dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť (SERR, 2013, s. 26).

CIELE PREDMETU

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu anglický jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu anglický jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností,
- využívať komunikačné jazykové kompetencie, aby sa realizoval komunikačný zámer vymedzeným spôsobom,
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie a čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ,
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text,
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

ŠPECIFIKÁ VYUČOVANIA CUDZÍCH JAZYKOV V PRIMÁRNOM VZDELÁVANÍ

Dôležitou úlohou primárneho vzdelávania v oblasti cudzích jazykov je podpora rozvoja osobnosti dieťaťa. Vytvárajú sa základy pre ďalšie vzdelávanie, rozvíja sa schopnosť žiakov porozumieť vlastnej a cudzej kultúre. Osvojenie si cudzieho jazyka má veľký význam. Prostredníctvom cudzieho jazyka sa žiaci oboznámia so zvyklosťami, spôsobom správania sa ľudí v rôznych krajinách. Znalosti cudzích jazykov vytvárajú podmienky pre nezaujatú otvorenosť pre svet.

Východiskom pre výber vyučovacích metód je skutočnosť, že žiaci mladšieho školského veku nadobúdajú komunikačné kompetencie špecifickými formami učenia sa. Základný princíp vyučovania cudzích jazykov v primárnom vzdelávaní spočíva v podpore radosti žiakov z učenia sa cudzieho jazyka, využívaní vysokej miery zvedavosti detí, ich túžby skúmať a objavovať. Pri výučbe cudzieho jazyka je dôležité rešpektovať možnosti a schopnosti detí. Predovšetkým je potrebné upriamiť pozornosť na stav a úroveň vývinu poznávacích schopností a osobnostných charakteristík detí v mladšom školskom veku.

Je nevyhnutné zabezpečiť podmienky vyučovania cudzieho jazyka tak, aby sa u žiakov podporovala a rozvíjala:

- motivácia – učenie sa, získavanie a osvojovanie nových poznatkov a informácií, aktívna spolupráca na činnostiach v triede, tvorivosť, flexibilita,
- záujmy – záujem o školu, učenie, predmet cudzí jazyk a ostatné vyučovacie predmety,
- osobnostné vlastnosti a prejavy – zodpovednosť, kooperatívnosť, empatia, vôľové a sebaregulačné vlastnosti, emocionálna stabilita, rozvíjanie sebavedomia a pozitívnych postojov,
- všeobecné rozumové schopnosti – rozvoj foriem myslenia (názorné, logické, abstraktné, kritické), posilňovanie psychických funkcií (*vnímanie* prostredníctvom rôznych zmyslov, *zámerná pozornosť*, vizuálna, auditívna, kinestetická *pamäť*, *reč*).

Proces učenia sa cudzieho jazyka u žiakov v primárnom vzdelávaní sa opiera o činnosť žiakov a ich zmyslové vnímanie, ktoré sú základom pre pamäťové a verbálne učenie sa. Zapájanie viacerých zmyslových vnemov pri osvojovaní si učiva podporuje kvalitnejší proces zapamätávania a dlhodobejšie uchovanie vedomostí a zručností. Učenie má názorno-činnostný charakter a využíva názorné učebné pomôcky s možnosťou variabilných aktivít.

Nasledujúce metodicko-didaktické princípy majú význam pre efektívne vyučovanie cudzieho jazyka na prvom stupni základnej školy:

- vyučovanie orientované na žiaka,
- činnostný charakter vyučovania,
- rešpektovanie individuálnych osobitostí žiakov,
- pozitívna motivácia,
- názornosť a primeranosť veku,
- časté striedanie organizačných foriem práce v rámci vyučovacej hodiny,
- systematické opakovanie,
- tolerovanie chyby ako prirodzenej súčasť učenia sa jazyka,
- rozvíjanie komunikačnej kompetencie ako produktu vyučovania, nie domácej prípravy.

KOMPETENCIE

„Používatelia jazyka a učiaci sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ (SERR, 2013, s. 12, 103).

Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk. Zahŕňajú široké spektrum spôsobilostí, ktoré sa týkajú napríklad sebauvedomenia, procesu učenia sa a pod., a sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností (SERR, 2013, s. 12).

Žiak dokáže:

- osvojiť si efektívne stratégie učenia, ktoré vedú k pochopeniu potreby vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- sústrediť sa na prijímanie informácií,
- používať získané vedomosti a spôsobilosti.

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie umožňujú žiakovi konať s použitím konkrétnych gramatických prostriedkov (SEERR, 2013, s. 12). Žiak dokáže:

- používať známe každodenné výrazy, najzákladnejšie slovné spojenia a jednoduché vety a rozumieť im,
- predstaviť seba a iných,
- porozumieť jednoduchým otázkam a odpovedať na ne,
- jednoducho opísať seba, svoju rodinu a kamarátov,
- dohovoriť sa jednoduchým spôsobom s využívaním prevažne verbálnych, ale aj neverbálnych komunikačných prostriedkov v kontexte každodennej komunikácie a vyjadrenia svojich osobných záujmov.

Jazykové kompetencie

Žiak dokáže:

- používať iba najzákladnejší rozsah jednoduchých slov a výrazov týkajúcich sa jeho osoby a záujmov,
- používať základný repertoár slovnej zásoby, izolovaných slov a slovných spojení,
- ovládať výslovnosť obmedzeného repertoáru naučenej slovnej zásoby,
- odpísať známe slová, krátke slovné spojenia a vety,
- vyhláskovať svoje meno, adresu.

Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- nadviazať základnú spoločenskú komunikáciu,
- pozdraviť sa, rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať sa, atď.

Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- spájať písmená,
- spájať slová pomocou spojovacích výrazov, napr. „a“, „alebo“.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD – KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ ČINNOSTI A STRATÉGIE

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak dosiahnuť na konci príslušného ročníka. Navrhované delenie výkonových štandardov do ročníkov je iba odporúčané (nie povinné), pričom žiak musí na konci primárneho vzdelávania dosiahnuť úroveň A 1.1+.

Jazykové činnosti a stratégie sa rozvíjajú väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Receptívne činnosti a stratégie

Rozvoj počúvania s porozumením sa pri vyučovaní cudzieho jazyka v primárnom stupni vzdelávania považuje za kľúčový.

Žiak počúva rôzne dialógy, texty, príbehy a pod. v anglickom jazyku, ktoré potom ako model imituje a používa v rozličných situáciách. Vnímanie a porozumenie zvukovej podoby jazyka je východiskom pre rozvoj ostatných komunikačných jazykových činností a stratégií. Osvojenie si zvukovej podoby jazyka predchádza osvojeniu si jeho písomnej podoby.

Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci štvrtého ročníka dokáže:

- identifikovať známe slová,
- identifikovať najzákladnejšie slovné spojenia a veľmi jednoduché vety týkajúce sa jeho osoby a oblasti jeho záujmov,
- porozumieť najzákladnejším slovným spojeniam a veľmi jednoduchým vetám, ktoré sa týkajú jeho osoby a oblasti jeho záujmov,
- porozumieť jednoduchým pokynom k práci na vyučovacej hodine,
- porozumieť jednoduchým pokynom ako sa orientovať,
- porozumieť jednoduchým otázkam na známe témy,
- porozumieť hlavnej myšlienke vypočutého jednoduchého textu za predpokladu, že je hovorený zreteľne, je starostlivo artikulovaný a porozumenie je podporené vizuálnymi podnetmi.

Čítanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci štvrtého ročníka dokáže:

- identifikovať hlásky,
- vyhľadať známe slová a základné slovné spojenia,
- porozumieť a zapamätať si jednoduché slová a vety na známe témy,
- prečítať a porozumieť jednoduchým pokynom k práci na vyučovacej hodine a jednoduchým orientačným pokynom,
- porozumieť hlavnej myšlienke jednoduchého textu na známú tému,
- prečítať a porozumieť veľmi krátkym jednoduchým textom, napr. na plagátoch, pohľadniciach.

Produktívne činnosti a stratégie

Ústny prejav – výkonový štandard

Žiak na konci štvrtého ročníka dokáže:

- pýtať sa jednoduché otázky z oblasti jeho každodenného života a osobných záujmov,
- odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho každodenného života a osobných záujmov, napr. o sebe, o svojej rodine, o kamarátoch,
- porozumieť a riadiť sa krátkymi a jednoduchými pokynmi,
- používať čísla, základné číslovky, údaje o čase,
- porozumieť časovým údajom v rámci denného režimu, týždňa, mesiaca a roka,
- jednoduchým spôsobom opísať seba, svoj domov, školu, spolužiakov,
- dohovoriť sa jednoduchým spôsobom s partnerom v krátkom dialógu na známe témy.

Písomný prejav – výkonový štandard

Písanie sa začína nacvičovať pomocou aktivít, v ktorých žiak odpisuje alebo dopĺňa písmená, slová, neskôr krátke vety, pričom má k dispozícii správny vzor.

Žiak na konci štvrtého ročníka dokáže:

- správne napísať všetky písmená abecedy,
- správne odpísať slová, krátke vety,
- napísať vlastné meno, adresu, vek,
- napísať krátky pozdrav a pohľadnicu.

PREHLAD KOMPETENCIÍ A FUNKCIÍ JAZYKA PRE ÚROVEŇ A1 až B2

Kompetencie a funkcie jazyka stanovené **pre úrovne A1 až B2** uvádza nasledujúca tabuľka (BEACCO, J.-C., BOUQUET, S., PORQUIER, R., 2004, s.63-66).

V rámci primárneho vzdelávania sa v cudzích jazykoch rozvíjajú **iba kompetencie a funkcie špecifikované v časti obsahový štandard**, v súlade s výkonovým štandardom v cudzom jazyku pre žiakov mladšieho školského veku.

Každá kompetencia v obsahovom štandarde sa člení na štyri komponenty, ktoré sú všetky súčasťou komunikačnej kompetencie a bez ktorých sa komunikácia nemôže uskutočňovať. V rámci obsahového štandardu jednotlivé kompetencie na seba nenadväzujú, môžu sa navzájom kombinovať a neustále vytvárať nové komunikačné kontexty.

Tabuľka uvádza prehľad kompetencií a funkcií stanovených pre úrovne A1 až B2.
Kompetencie a funkcie **relevantné pre primárne vzdelávanie** sú **zvýraznené**.

KOMPETENCIE	FUNKCIE	KOMPETENCIE	FUNKCIE
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou.	Upútať pozornosť. Pozdraviť. Odpovedať na pozdrav. Podakovať sa a vyjadriť uznanie. Rozlúčiť sa.	7. Vyjadriť pocity	Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie. Vyjadriť smútok, sklúčenosť. Vyjadriť súcit, fyzickú bolesť. Utešiť, podporiť, dodať odvahy.
2. Vypočuť si a podať informácie.	Informovať sa. Potvrdiť a trvať na niečom. Začleniť informáciu. Odpovedať na požiadavky.	8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej, sklamanie, strach, znepokojenie, úzkosť . Ubezpečiť Vyjadriť úľavu, spokojnosť, nespokojnosť, postťažovať sa. Zistiť spokojnosť/nespokojnosť.
3. Vybrať si z ponúkaných možností.	Identifikovať. Opísať. Potvrdiť/Odmietnuť. Opraviť.	9. Predstaviť záľuby a vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam. Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád. Vyjadriť, čo uprednostňujem.
4. Vyjadriť názor	Vyjadriť názor. Vyjadriť súhlas. Vyjadriť nesúhlas. Presvedčenie, vzdor. Protestovať. Vyjadriť stupne istoty.	11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu. Žiadať o povolenie a súhlas, dať súhlas, odmietnuť, zakázať, reagovať na zákaz. Sľúbiť .
5. Vyjadriť vôľu	Vyjadriť želania. Vyjadriť plány.	10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Vyjadriť hnev, zlú náladu. Reagovať na hnev, zlú náladu niekoho iného.
6. Vyjadriť schopnosť	Vyjadriť vedomosti. Vyjadriť neznalosť. Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť.	12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností	Obviniť(sa), priznať (sa). Ospravedlniť (sa). Odmietnuť/Poprieť obvinenie. Vyčítať/Kritizovať.

KOMPETENCIE	FUNKCIE	KOMPETENCIE	FUNKCIE
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	Vyjadriť záujem o niečo. Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva. Vyjadriť prekvapenie. Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapil/-lo. Vyjadriť nezáujem.	20. Komunikovať	Začať rozhovor. Ujať sa slova v rozhovore. Vypýtať si slovo, vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili. Zabrániť niekomu v rozhovore.
14. Dať ponuku a reagovať na ňu	Žiadať niekoho o niečo. Odpovedať na žiadosť. Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil. Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili. Ponúknuť pomoc. Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem. Odpovedať na návrh.	24. Uistiť sa, že slová/výklad/argument, boli pochopené	Uistiť sa, že účastník komunikácie pochopil moje vyjadrenia. Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané. Požiadat' o pomoc pri vyjadrení slova/ slovného spojenia. Nahradiť zabudnuté/neznamé slovo. Hľadať slovo/slovné spojenie. Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru.
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti	Varovať pred niekým/niečím. Poradiť. Povzbudiť. Vyjadriť želanie.	21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	Uviesť tému, hlavnú myšlienku. Oboznámiť s obsahom a osnovou. Rozviesť tému a hlavnú myšlienku. Prejsť z jedného bodu na iný. Ukončiť výklad.
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	Spomenúť si na niečo/niekoho. Vyjadriť, že som na niečo/niekoho zabudol. Pripomenúť niekomu niečo. Kondolovať. Blahoželať.	22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	Zdôrazniť, dať do pozornosti. Odbočiť od témy. Vrátiť sa k pôvodnej téme. Uviesť príklad. Citovať. Parafrazovať.
17. Reagovať pri prvom stretnutí	Predstaviť niekoho. Predstaviť sa. Reagovať na predstavenie niekoho. Privítať niekoho.	23. Zúčastniť sa diskusie/ Argumentovať	Navrhnuť novú tému/bod diskusie. Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie. Vrátiť sa k téme/k bodu diskusie.
18. Korešpondovať	Začať list. Rozvinúť obsah listu. Ukončiť list.	25. Porozprávať príbeh	Rozprávať. Začať príbeh, historku, anekdotu. Zhrnúť.
19. Telefonovať	Začať rozhovor. Udržiavať rozhovor. Ukončiť rozhovor.		

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Obsahový štandard pozostáva z kompetencií, ktoré sú bližšie špecifikované funkciami jazyka. Všetky vymedzené kompetencie a funkcie jazyka sú povinnou súčasťou obsahového štandardu. Obsahový štandard je vymedzený pre tretí a štvrtý ročník. Navrhované delenie do ročníkov je iba odporúčané, nie povinné. Obsahový štandard pre oba ročníky spoločne vymedzuje záväzné požiadavky pre komunikačnú úroveň A 1.1+. Kompetencie stanovené pre tretí ročník žiak využíva pri ďalšom rozvíjaní komunikačnej kompetencie vo vyššom ročníku bez toho, aby boli duplicitne uvádzané v obsahovom štandarde pre 4. ročník ZŠ.

Jednotlivé kompetencie a funkcie jazyka v rámci ročníka sa môžu kombinovať a rozvíjať v ľubovoľnom poradí. Ďalšou povinnou súčasťou obsahového štandardu je Jazyková dimenzia, ktorá je špecifikovaná príkladmi použitia daného javu v časti Interakčné schémy. Javy, ktoré si žiak osvojil pri určitej kompetencii, používa aj v rámci iných kompetencií vymedzených v tomto obsahovom štandarde.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD – 4.ROČNÍK

COMPETENCE 3: « CHOOSING FROM GIVEN OPTIONS »

Kompetencia č. 3: Vybrať si z ponúkaných možností «»

KOMPETENCIE	FUNKCIE	INTERAKČNÉ SCHÉMY	JAZYKOVÁ DIMENZIA
Choosing from given options. <i>Vybrať si z ponúkaných možností.</i>	Describing. <i>Opísať.</i>	The house is next to the cinema. My pencil is new. We have got 26 books.	Neurčitý a určitý člen. Predložky určujúce smer a miesto <i>between, next to, from.</i> Základné číslovky 10-30. Časovanie slovesa <i>have got</i> v oznamovacej vete, tvorba otázky a záporu.

COMPETENCE 7: « EXPRESSING FEELINGS »

Kompetencia č. 7: « Vyjadriť pocity »

KOMPETENCIE	FUNKCIE	INTERAKČNÉ SCHÉMY	JAZYKOVÁ DIMENZIA
	Expressing joy, happiness, satisfaction. <i>Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie.</i>	She's nice and clever. It's perfect.	Skrátené tvary pomocných sloviac <i>to be, have got.</i> Spojky <i>and, but, or.</i> Príslovky času <i>now, today.</i>
	Expressing sadness, dejection <i>Vyjadriť smútok, sklúčenosť.</i>	I'm sad today. They aren't happy. It isn't nice.	

COMPETENCE 9: « EXPRESSING INTERESTS AND TASTES »			
Kompetencia č. 9: « Predstaviť záľuby a vkus »			
KOMPETENCIE	FUNKCIE	INTERAKČNÉ SCHÉMY	JAZYKOVÁ DIMENZIA
Expressing interests and tastes. <i>Predstaviť záľuby a vkus.</i>	Expressing likes and respects . <i>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam.</i>	I love/like English. I'm watching TV now. Does your brother like football?	Jednoduchý prítomný čas základných plnovýznamových sloviac, tvorba otázky a záporu. Prítomný príslovný čas, tvorba otázky a záporu.
	Expressing dislikes about sb/sth. <i>Vyjadriť, že niekoho/ niečo nemám rád.</i>	I don't like cakes. He doesn't like computer games.	

COMPETENCE 11: « SETTING, STATING, TAKING A STANCE TOWARDS RULES AND OBLIGATIONS »			
Kompetencia č. 11: « Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam »			
KOMPETENCIE	FUNKCIE	INTERAKČNÉ SCHÉMY	JAZYKOVÁ DIMENZIA
Setting, stating, taking a stance towards rules and obligations. <i>Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam.</i>	Expressing a command/prohibition. <i>Vyjadriť príkaz/zákaz.</i>	Open/Close the door. Don't run/talk. Sit down/Stand up. Listen. Read. Sing. Come here. Turn right.	Rozkazovací spôsob.

COMPETENCE 14: « MAKING AND RESPONDING TO AN OFFER »			
Kompetencia č. 14: « Dať ponuku a reagovať na ňu »			
KOMPETENCIE	FUNKCIE	INTERAKČNÉ SCHÉMY	JAZYKOVÁ DIMENZIA
Making and responding to an offer. <i>Dať ponuku a reagovať na ňu.</i>	Asking sb for sth. <i>Žiadať niekoho o niečo.</i>	Give me your exercise book, please. Can I go to the toilet, please?	Osobné zámená. Sloveso <i>can</i> v žiadosti. Spojenie <i>let's + sloveso</i> . Predložka <i>for</i> .
	Responding to a request. <i>Odpovedať na žiadosť.</i>	Yes. Ok. No, sorry.	
	Suggesting sb do sth. <i>Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil.</i>	Can you visit me today?	
	Suggesting sb do sth together. <i>Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili.</i>	Let's play.	
	Offering help. <i>Ponúknuť pomoc.</i>	Can I help you?	
	Responding to a suggestion <i>Odpovedať na návrh.</i>	Ok. Yes, please. Thanks. No, thank you. These flowers are for you.	

COMPETENCE 17: « REACTING AT THE FIRST MEETING »			
Kompetencia č. 17: « Reagovať pri prvom stretnutí »			
KOMPETENCIE	FUNKCIE	INTERAKČNÉ SCHEMY	JAZYKOVÁ DIMENZIA
Reacting at the first meeting . <i>Reagovať pri prvom stretnutí.</i>	Introducing sb. <i>Predstaviť niekoho.</i>	This is my friend Jane. She's from England. They work in a hospital. My mother's name is Mia. She's my sister. I've got one sister and two brothers.	Privlastňovací pád. Základné privlastňovacie zámená. Jednoduchý prítomný a priebuhový čas, tvorba otázky a záporu. Spojka <i>with</i> .
	Introducing oneself . <i>Predstaviť sa.</i>	My name is Tina Jones. I'm from Slovakia. I come from Slovakia. I live in a small town.	
	Responding to an introduction. <i>Reagovať na predstavenie niekoho.</i>	Hello. I'm Jane. How are you? Fine, thanks. And you?	
	Welcoming. <i>Privítať .</i>	Welcome. Come in. We can play with our toys together.	

COMPETENCE 19: « MAKING A PHONE CALL »			
Kompetencia č. 19: « Telefonovať »			
KOMPETENCIE	FUNKCIE	INTERAKČNÉ SCHEMY	JAZYKOVÁ DIMENZIA
Making a phone call. <i>Telefonovať .</i>	Beginning a phone call . <i>Začať rozhovor.</i>	Hello. 235689. This is Peter. Peter, here. Can you spell your name? Peter speaking. Is Jo there, please? When have we got the tennis match?	Opytovacie zámeno <i>when</i> . Predložky času <i>on, in, at</i> .
	Ending a phone call. <i>Ukončiť rozhovor.</i>	See you at school. Bye. Goodbye.	

TEMATIKÉ OKRUHY

Predložený dokument stanovuje základné tematické okruhy, ku ktorým boli pričlenené podtémy bližšie špecifikujúce tematické okruhy. Tematické okruhy a podtémy sú v zásade spoločné pre všetky cudzie jazyky, ktoré sa vyučujú na našich školách. Slovná zásoba má istú tematickú príslušnosť, ktorá sa prirodzene vo viacerých komunikačných témach prelína. Naplnenie každého tematického okruhu konkrétnou slovnou zásobou sa odvíja od používaných materiálo-didaktických prostriedkov a korešponduje s rozvíjanými kompetenciami, ktoré sú stanovené v obsahovom štandarde.

Uvedené tematické okruhy sú odporúčané, nie povinné.				
Rodina a spoločnosť Osobné údaje Rodina - vzťahy v rodine	Náš domov Môj dom/byt Domov a jeho okolie	Krajiny, mestá a miesta Moja krajina a moje mesto	Vzdelávanie Škola a jej zariadenie Učebné predmety	Vzory Dieťa a jeho vzory
Človek na cestách Dopravné prostriedky	Voľný čas a záľuby Záľuby	Odievanie a móda Základné druhy oblečenia	Obchody Obchody a nakupovanie	
Uprostred multikultúrnej spoločnosti Cudzie jazyky Rodinné sviatky Zbližovanie kultúr	Šport nám, my športu Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne	Človek a príroda Zvieratá Počasie Rastliny	Ľudské telo, starostlivosť o zdravie Ľudské telo Fyzické charakteristiky	

POSTUP PRI ROZVÍJANÍ KOMUNIKAČNÝCH JAZYKOVÝCH ČINNOSTÍ A STRATÉGIÍ

Počúvanie s porozumením a ústny prejav ako primárna činnosť

V počiatočných etapách je vyučovanie cudzieho jazyka zamerané na nácvik správnej výslovnosti, budovanie aktívnej slovnej zásoby a komunikačných jazykových činností a stratégií. Rozvíjajú sa receptívne činnosti: *počúvanie* ako jazykový vzor a zdroj gramatických prostriedkov a produktívne činnosti, *ústny prejav*, v ktorom dôležitú úlohu zohráva reprodukčná fáza - rôzne druhy opakovania. Na začiatku výučby žiaci musia veľa počúvať.

Každá cudzojazyčná rečová činnosť učiteľa by mala byť sprevádzaná jeho neverbálnymi komunikačnými prejavmi (mimika, gestikulácia, názorný, napr. obrázkový materiál), mala by byť motivujúca, aby žiaci radi počúvali. Ústny prejav žiakov sa na tomto stupni realizuje väčšinou imitatívnou formou (opakovanie jazykových štruktúr alebo len jednotlivých slov).

Začiatky čítania a písania

Počiatočný kontakt s písomnou formou cudzieho jazyka je vizuálny. Vychádza zo slovnej zásoby, ktorú si žiaci osvojili prostredníctvom počúvania. Nácvik čítania s porozumením má byť odstupňovaný - obrázky, slová, slovné spojenia, krátke vety.

V počiatočnej fáze *čítania* žiaci čítajú slová, ktoré si už osvojili (rozumejú im po vypočutí, vedia ich vyslovovať, poznajú ich konkrétny význam). V prvej etape sa vytvára asociácia medzi zvukovou/hovorenou podobou slova a konkrétnou predstavou jeho významu (napr. obrázok). V začiatkoch čítania je k tejto predstave priradená písomná podoba slova a žiaci ho čítajú s naučenou správnu výslovnosťou a s porozumením. Žiaci pokračujú v čítaní slovných spojení a jednoduchých viet.

Žiaci začínajú *písať* po nácviku čítania slov, resp. po fáze vizuálneho kontaktu s písomnou podobou známych slov. Písanie sa najskôr obmedzuje na odpisovanie slov. Pri písaní slovných spojení a jednoduchých viet pracujú žiaci pomocou modelového textu. Nácvik čítania a písania v cudzom jazyku musí byť veku primeraný a postupný, čo sa týka obsahu aj nárokov na žiaka.

Komunikačný kontext sa vytvára prostredníctvom krátkych a jednoduchých textov, ktoré sú primeraným spôsobom upravené pre komunikačnú úroveň žiakov a sú v súlade s vekovými osobitosťami žiakov mladšieho školského veku, napr.: obrázkové príbehy, ukážky z rozprávok, pohľadnice, pokyny, dotazníky, ilustrované opisy, plagáty, texty detských piesní.

HODNOTENIE

V počiatočnej fáze učenia sa cudzieho jazyka v primárnom vzdelávaní má hodnotenie žiakov predovšetkým motivačnú a formatívnu funkciu.

Obsah hodnotenia:

- **Počúvanie s porozumením:** hodnotia sa rôzne čiastkové spôsobilosti - rozlišovanie a porovnávanie hlások, slabík a slov, porovnávanie významu viet na základe ich intonácie.
- Úlohy vhodné pre žiakov tohto veku sú také, ktoré im umožňujú demonštrovať pochopenie prostredníctvom neverbálnych prostriedkov (označovanie a spájanie obrázkov, vyfarbovanie, kreslenie).
- **Ústny prejav:** úlohy, ktoré sú určené na hodnotenie ústneho prejavu, musia byť realistické, zmysluplné. Výroky žiakov v cudzom jazyku sa nemajú hodnotiť izolovane, ale majú byť vnímané v kontexte situácie. Dôraz sa kladie na splnenie komunikačného zámeru. Osobitnú pozornosť je potrebné venovať správnej výslovnosti a náležitej intonácii.
- **Čítanie s porozumením:** hodnotia sa čiastkové spôsobilosti čítania (napr. rozlišovanie a porovnávanie písomnej formy slov, hľadanie konkrétnych slov alebo informácií v texte, čítanie krátkych textov s porozumením).
- **Písaný prejav:** úlohy určené na hodnotenie písania by mali odzrkadľovať aktivity v triede. Žiaci odpisujú slová a krátke vety, neskôr aj krátke odseky; nakoniec píšu vlastné vety a krátke odseky. Úlohy musia byť autentické a pre žiakov zaujímavé (napísanie zoznamu potravín, ktoré treba kúpiť, napísať krátke vety o sebe a pod.).

Spôsoby hodnotenia:

- **Hodnotenie učiteľom: ústnou formou alebo písomnou formou:** jeho cieľom je ohodnotiť vedomosti žiaka a jeho spôsobilosti, pomáhať učiteľom aj žiakom monitorovať pokrok žiaka v učení. Forma a obsah hodnotenia by mali reflektovať skúsenosti detí z vyučovania (typy úloh sú žiakom známe z vyučovacieho procesu).
- **Hodnotenie spolužiakmi:** má mať motivačnú funkciu, viesť žiakov k väčšej vzájomnej tolerancii a naučiť ich všimáť si pozitíva práce spolužiakov, čo môže pozitívne ovplyvniť atmosféru v triede, pretože žiaci sa učia rešpektovať jeden druhého.
- **Sebahodnotenie:** rozvíja kognitívne spôsobilosti žiaka, ako je napríklad monitorovanie vlastného pokroku v učení, uvedomovanie si svojich schopností, štýlov učenia a kladenia si vlastných cieľov. Proces hodnotenia prebieha zo začiatku v materinskom jazyku. Medzi najčastejšie metódy sebahodnotenia patria: portfólio, dotazníky, rozhovory s učiteľom a denníky. Portfólio obsahuje sebahodnotiace záznamy, hodnotenie učiteľom a zbierku prác, ktoré žiak vytvorí počas určitého obdobia. Súčasťou portfólia môžu byť písomné práce, kresby, projekty a pod., ktoré si do portfólia vyberá žiak podľa vlastného uváženia.

LITERATÚRA

- BEACCO, J.- C. *Les Dimensions culturelles des enseignements de langue*, Paris: Hachette éducation, 2000.
- BEACCO, J.- C., BOUQUET, S., PORQUIER, R. *Niveau B2 pour le français (utilisateur /apprenant indépendant) – Un Référentiel*. Paris: Didier, 2004.
- BEACCO, J.- C., DE FERRARI, M., LHOÏE, G. *Niveau A1.1 pour le français (Publics adultes peu francophones, scolarisés, peu ou non scolarisés) – Référentiel et certification (dilf) pour les premiers acquis en français*. Paris: Didier, 2005.
- BÉRARD, É. *Grammaire du français comprendre, réfléchir, communiquer (Niveaux A1/A2 du Cadre européen)*. Paris: Didier, 2005.
- BUTAŠOVÁ, A. a kol. *Učenie sa, vyučovanie a hodnotenie cudzích jazykov v terminologickom rámci. Slovník termínov k Spoločnému európskemu referenčnému rámcu pre jazyky*. Bratislava, 2010. 141 s. ISBN 978-80-223-2919-4.
- BUTAŠOVÁ, A. a kol. *Koncepcia vyučovania cudzích jazykov v základných a stredných školách*. Bratislava: ŠPÚ, 2007. ISBN 978-80-89225-31-6.
- EURÓPSKA KOMISIA. *Akčný plán 2004 – 2006*. Brusel. 2003.
- GADUŠOVÁ, Z. a kol. *PEDAGOGICKÁ DOKUMENTÁCIA z anglického jazyka, úroveň A1*. 2009. Bratislava: Štátny pedagogický ústav, 2009. 41 s. ISBN 978-80-89225-67-5.
- HARMER, J. *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Longman, 2007. 448 s. ISBN 978-1-4058-5311-8.
- KOLLÁRIKOVÁ, Z.; PUPALA, B. *Predškolská a elementárna pedagogika*. Portál, 2001. 456 s. ISBN 80-7178-585-7.
- RIES, L.; KOLLÁROVÁ, E. (eds.) *Svet cudzích jazykov DNES. Inovačné trendy v cudzojazyčnej výučbe*. DIDAKTIS, 2004. 188 s. ISBN 80-89160-11-5.
- LITTLE, D.; PERCLOVÁ, R. *Európske jazykové portfólio. Príručka pre učiteľov a školiteľov*. Bratislava: Štátny pedagogický ústav, 2002. ISBN 80-857652-8.
- LOJOVÁ G., KOSTELNÍKOVÁ M. (eds.) *ELT in primary education*. Bratislava, 2008. 158 s. ISBN 978-80-89225-66-8.
- PRŮCHA J. *Moderní pedagogika* Portál 1997 496 s. ISBN 80-7178-170-3.
- Slovensko-anglicko-francúzsko-nemecký slovník termínov k Spoločnému európskemu referenčnému rámcu pre jazyky*. Bratislava: ŠPÚ, 2009. 234 s. ISBN 978-80-89225-71-2.
- Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, učenie sa, vyučovanie, hodnotenie*. Bratislava: ŠPÚ, 2006. 252 s. ISBN 80-58756-93-5, revidované vydanie 2013.
- WIDLOCK, B. a kol. *Norimberské odporúčania pre včasnú výučbu cudzích jazykov*. München: Goethe Institut e.V., 2010. 39 s. ISBN 978-3-939670-38-4.

MATEMATIKA

Matematika I. stupeň ZŠ	4. ročník
Štátny vzdelávací program	4
Školský vzdelávací program	1
Spolu	5

MATEMATIKA – 3.ročník

Učebné osnovy – Inovovaný ŠVP pre 1.stupeň ZŠ, ŠVP – 5.hodín týždenne

ÚVOD

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard učebného predmetu matematika ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia.

CHARAKTERISTKA PREDMETU

Predmet matematika je na primárnom stupni vzdelávania prioritne zameraný na budovanie základov matematickej gramotnosti a na rozvíjanie kognitívnych oblastí – vedomostí (ovládanie faktov, postupov), aplikácie (používanie získaných vedomostí na riešenie problémov reálneho života), zdôvodňovanie (riešenie zložitejších problémov, ktoré vyžadujú širšie chápanie súvislostí a vzťahov).

Výučba matematiky musí byť vedená snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite, vrátane opakovania učiva na začiatku školského roku s **propedeutickými postupmi** prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom i divergentných úloh, aby tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore.

Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri objavovaní a prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Na hodinách matematiky sa tiež kladie dôraz na rozvoj žiackych schopností a zručností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov. Proces získavania nových matematických vedomostí u žiakov musí učiteľ realizovať s prevahou pozorovania a experimentovania v ich prirodzenom prostredí. Učiteľ by mal tiež naučiť žiakov správne klásť otázky, odhadnúť výsledky i korektné formulovať závery. Učenie matematiky by malo byť pre žiakov zaujímavé, aby sa u nich formoval pozitívny vzťah k matematike a aby ju vnímali ako nástroj na riešenie problémových úloh každodenného života.

Vzhľadom na charakter predmetu je potrebné prispôbiť schopnostiam žiakov rýchlosť preberania tematických celkov rovnako ako ich poradie, prípadné rozdelenie na časti a presuny v rámci ročníkov.

CIELE PREDMETU

Žiaci na primárnom stupni vzdelávania majú dosiahnuť nasledujúce ciele:

- osvojiť si základné matematické pojmy, poznatky, znalosti a postupy uvedené vo vzdelávacom štandarde,
- pracovať s prirodzenými číslami (v obore do 10 000) tak, ako to bližšie špecifikuje vzdelávací štandard,
- používať zlomky na propedeutickej, prípravnej úrovni,
- identifikovať a správne pomenovať funkčné vzťahy medzi číslami,
- objavovať pravidlá vytvorených postupností a doplňat' ich,
- orientovať sa v tabuľkách, grafoch a vytvárať ich,
- identifikovať, pomenovať, narysovať a správne označiť geometrické útvary bližšie špecifikované vo vzdelávacom štandarde,
- odhadnúť a presne odmerať dĺžku útvaru, premeniť jednotky dĺžky (mm, cm, dm, m, km).
- používať matematiku ako jeden z nástrojov na riešenie problémov reálneho života (vrátane postupného nadobúdania finančnej gramotnosti),
- rozvíjať zručnosti súvisiace s procesom učenia sa,
- rozvíjať poznávacie procesy a myšlienkové operácie,
- upevniť kladné morálne a vôľové vlastnosti (samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, kritiku, sebakritiku, dôveru vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh v osobnom i verejnom kontexte),
- rozvíjať kľúčové kompetencie v sociálnej a komunikačnej oblasti.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v číselnom obore do 10 000	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – aktívne v komunikácii používať pojmy sčítanec, súčet, menšenec, menšiteľ, rozdiel, – sčítat' a odčítat' prirodzené čísla spamäti, – pri riešení úloh využiť komutatívnosť sčítania, – písomne sčítat' dve prirodzené čísla (algoritmus písomného sčítania), – písomne odčítat' dve prirodzené čísla (algoritmus písomného odčítania),	<ul style="list-style-type: none"> – sčítanec, súčet, menšenec, menšiteľ, rozdiel – pamäťové sčítanie a odčítanie: – sčítanie a odčítanie celých desiatok, stoviek, tisícok – pričítanie celej desiatky, stovky, tisícky k trojcifernému (štvorcifernému) číslu – odčítanie jednociferného čísla, celej desiatky, stovky, tisícky od trojciferného (štvorciferného) čísla – komutatívnosť ako vlastnosť sčítania (na propedeutickej úrovni) – algoritmus písomného sčítania a odčítania dvoch prirodzených čísel bez prechodu i s prechodom cez základ 10

<ul style="list-style-type: none"> – písomne sčítať tri a viac prirodzených čísel, – sčítať a odčítať prirodzené čísla s využitím kalkulačky, – vyriešiť jednoduché úlohy na sčítanie (odčítanie) so zátvorkami, – vyriešiť jednoduché rovnice, – vyriešiť jednoduché slovné úlohy na sčítanie a odčítanie, – vyriešiť zložené slovné úlohy, – sformulovať text slovnej úlohy k numerickému príkladu, – vyriešiť slovné úlohy s využitím zaokrúhlenia prirodzených čísel, – odhadnúť výsledok úlohy, – vyriešiť primerané slovné úlohy s neprázdny prienikom, – pri riešení slovnej úlohy využiť v prípade potreby jednotlivé elementy postupu riešenia, – zmatematizovať primerané reálne situácie. 	<ul style="list-style-type: none"> – sčítanie troch a viacerých prirodzených čísel – sčítanie a odčítanie s využitím kalkulačky – zátvorky, význam zátvoriek, počítanie úloh so zátvorkami – sčítanie a odčítanie so zátvorkami, rovnice (na propedeutickej úrovni) – jednoduché slovné úlohy na sčítanie: určiť súčet, ak sú dané sčítance – zväčšiť dané číslo o niekoľko jednotiek – jednoduché slovné úlohy na odčítanie: určiť rozdiel dvoch čísel – zmenšiť dané číslo o niekoľko jednotiek, porovnať rozdielom – zložené slovné úlohy typu: $a + b + c$, $a - b - c$, $a - (b + c)$, $(a + b) - c$, $a + (a + b)$, $a + (a - b)$, odhad, približne, presne – slovné úlohy s neprázdny prienikom – elementy postupu riešenia slovnej úlohy: čítanie textu slovnej úlohy s porozumením, zápis, grafické znázornenie slovnej úlohy, formulácia a vyriešenie matematickej úlohy, kontrola správnosti riešenia, odpoveď – matematizácia reálnej situácie
--	--

Násobenie a delenie prirodzených čísel	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vynásobiť a vydeliť prirodzené čísla v obore násobilky do 100 spamäti, – aktívne v komunikácii používať pojmy činiteľ, súčin, delenec, deliteľ, podiel, zväčšiť (zmenšiť) dané číslo niekoľkokrát, – pri riešení úloh využiť komutatívnosť násobenia, – vynásobiť a vydeliť prirodzené číslo 10, 100 a 1000, – vyriešiť jednoduchú rovnicu na násobenie a delenie v obore násobilky, vyriešiť jednoduché úlohy na násobenie (delenie) so zátvorkami, – vyriešiť jednoduché slovné úlohy na násobenie a delenie prirodzených čísel v obore násobilky do 100, – vytvoríť slovné úlohy k danému numerickému príkladu – na násobenie a delenie v obore násobilky do 100, 	<ul style="list-style-type: none"> – násobenie a delenie použitím zautomatizovaného spoja – činiteľ, súčin, delenec, deliteľ, podiel – niekoľkokrát viac, niekoľkokrát menej – komutatívnosť ako vlastnosť násobenia (na propedeutickej úrovni) – násobenie a delenie číslami 10, 100 a 1000 – rovnica (na propedeutickej úrovni), okrúhle zátvorky, význam zátvoriek – počítanie úloh so zátvorkami – jednoduché slovné úlohy typu: určiť súčet viacerých rovnakých sčítancov, zväčšiť dané číslo niekoľkokrát – rozdeliť dané číslo na daný počet rovnako veľkých častí (delenie na rovnaké časti) – rozdeliť dané číslo na čísla danej veľkosti (delenie podľa obsahu) – zmenšiť dané číslo niekoľkokrát, porovnať podielom – priama úmernosť (na propedeutickej úrovni)

<ul style="list-style-type: none"> – vyriešiť slovné úlohy na priamu úmernosť, – vyriešiť zložené slovné úlohy, – zmatematizovať primerané reálne situácie, – pri riešení slovnej úlohy využiť v prípade potreby jednotlivé elementy postupu riešenia, – znázorniť na primeranom geometrickom modeli danú časť celku (polovicu, tretinu, štvrtinu, ...). 	<ul style="list-style-type: none"> – zložené slovné úlohy typu: $a + a \cdot b$, $a + a : b$, $a \cdot b + c$, $a \cdot b + c \cdot d$ – matematizácia reálnej situácie – elementy postupu riešenia slovnej úlohy: čítanie textu slovnej úlohy, s porozumením, zápis, grafické znázornenie slovnej úlohy, formulácia a vyriešenie matematickej úlohy, kontrola správnosti riešenia, odpoveď – geometrické modely zlomkov: úsečkový model, kruhový model, obdĺžnikový model (na propedeutickej úrovni)
---	---

Geometria a meranie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – premeniť jednotky dĺžky (aj zmiešané), – identifikovať a pomenovať mnohoúhelník (štvoruholník, päťuholník, ...), – vymenovať vrcholy a strany mnohoúhelníka (trojuholníka, štvorca a obdĺžnika, štvoruholníka, päťuholníka, ...) – označiť vrcholy mnohoúhelníka (trojuholníka, štvorca a obdĺžnika, štvoruholníka, päťuholníka, ...), – vyznačiť protíahlé i susedné strany štvorca a obdĺžnika, – v štvorci a obdĺžniku vyznačiť uhlopriečky, – popísať vlastnosti rovinných geometrických útvarov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik), – rozlíšiť, pomenovať kruh a kružnicu, – určiť, vyznačiť a pomenovať v kružnici (kruhu) stred, polomer, priemer, – narysovať kružnicu (kruh) pomocou kružidla, – odmerať dĺžky strán trojuholníka, štvorca, obdĺžnika (s presnosťou na milimetre), – narysovať trojuholník a pomenovať jeho vrcholy, – určiť súčet dvoch a viacerých úsečiek graficky a numericky, – určiť rozdiel dvoch úsečiek graficky a numericky, – určiť násobok úsečky graficky a numericky, – vypočítať obvod trojuholníka, štvorca a obdĺžnika ako súčet dĺžok strán, – vytvoriť z kociek rôzne stavby podľa plánu, – vytvoriť a slovné opísať vlastnú stavbu z kociek, 	<ul style="list-style-type: none"> – premena jednotiek dĺžky (mm, cm, dm, m, km), – zmiešané jednotky dĺžky, – premena zmiešaných jednotiek dĺžky, – mnohoúhelník, označenie mnohoúhelníka (ABCD, ABCDE,...), – vrchol a strana trojuholníka, štvorca, obdĺžnika, štvoruholníka, päťuholníka, – označenie vrcholov mnohoúhelníka veľkými tlačenými písmenami, protíahlé a susedné strany, uhlopriečky, – vlastnosti rovinných geometrických útvarov: počet strán, počet vrcholov, dĺžky susedných a protíahlých strán, – kruh, kružnica, kružidlo, – časti kružnice (kruhu) a ich označovanie: polomer (r), priemer (d, $\emptyset$), stred (S), – rysovanie kružnice (kruhu): – s ľubovoľným stredom a ľubovoľným polomerom – s daným stredom a ľubovoľným polomerom – s daným stredom a daným polomerom – dĺžka strany trojuholníka, štvorca a obdĺžnika – rysovanie ľubovoľného trojuholníka – rysovanie trojuholníka, ak sú dané dĺžky jeho strán – súčet, rozdiel dĺžok úsečiek; násobok dĺžky úsečky – obvod štvorca, obdĺžnika a trojuholníka (na propedeutickej úrovni) ako súčet dĺžok strán

- nakresliť plán stavby z kociek.

Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

Výkonový štandard

Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vytvoriť pravdivé (nepravdivé) tvrdenie,
- zdôvodniť pravdivosť (nepravdivosť) tvrdenia,
- vytvoriť zložené výroky a rozhodnúť o ich pravdivosti (nepravdivosti),
- vyriešiť slovné úlohy na výrokovú logiku,
- vyriešiť nepriamo sformulované úlohy na sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 10 000,
- vyriešiť slovné úlohy s kombinatorickou motiváciou,
- zozbierať, zoskupiť, zaznamenať údaje rôznymi spôsobmi,
- z daných údajov vytvoriť prehľadnú tabuľku,
- popísať časti tabuľky, orientovať sa v tabuľke,
- doplniť do tabuľky chýbajúce údaje,
- orientovať sa v stĺpcovom grafe,
- dokresliť chýbajúce údaje do stĺpcového grafu,
- vyriešiť aplikačné úlohy súvisiace s orientáciou v tabuľke alebo v stĺpcovom grafe,
- vyriešiť aplikačné úlohy súvisiace s orientáciou v čase,
- vyriešiť primerané úlohy z oblasti finančnej gramotnosti.

Obsahový štandard

- zdôvodnenie rozhodnutia o pravdivosti (nepravdivosti) tvrdenia
- zložené výroky s použitím spojok a, i, aj, tiež, zároveň, alebo (na propedeutickej úrovni)
- pravdivosť (nepravdivosť) zloženého výroku (na propedeutickej úrovni)
- slovné úlohy na výrokovú logiku
- nepriamo sformulované úlohy
- slovné úlohy s kombinatorickou motiváciou (na úrovni manipulácie a znázorňovania)
- časti tabuľky: riadok, stĺpec, údaj
- stĺpcový graf, údaje v stĺpcovom grafe, legenda
- aplikačné úlohy
- numerické a slovné úlohy z oblasti finančnej gramotnosti

INFORMATIKA

Informatika I. stupeň ZŠ	4. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

INFORMATIKA – 4.ročník

Učebné osnovy – Inovovaný ŠVP pre 1.stupeň ZŠ, ŠVP – 1.hodina týždenne

ÚVOD

Vzdelávací štandard stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde.

Výkonový štandard predstavuje ucelený systém všeobecne formulovaných kognitívne odstupňovaných výkonov. Tieto výkony môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom je učivo štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Stanovený učebný obsah môže učiteľ tvorivo modifikovať v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, vykonávať experimenty, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

Vzhľadom na charakter a ciele predmetu sa organizácia vyučovania prispôsobí počtu žiakov v triede. Tým sa garantujú vonkajšie podmienky na adekvátnu realizáciu výučby a splnenie výkonového a obsahového štandardu.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

V predmete informatika sa prelínajú dve zložky. Jedna zložka je zameraná na získanie konkrétnych skúseností a zručností pri práci s počítačom i aplikáciami – na prácu s digitálnymi technológiami. Druhá zložka je zameraná na budovanie základov informatiky. Hlavne na riešenie problémov pomocou počítačov. Prvá zložka tvorí základ vyučovania informatiky v rámci primárneho vzdelávania a z väčšej časti sa prelína i celým nižším stredným vzdelávaním. Skúsenosti získané praktickou činnosťou v tejto oblasti sú potom dobrým predpokladom pre zvládnutie druhej zložky, ktorá má dominantné postavenie pri výučbe informatiky na strednej škole. Zároveň sa však druhá zložka objavuje už i v primárnom vzdelávaní, aj keď iba vo veľmi jednoduchej forme. Informatika zároveň pripravuje žiakov na to, aby korektne využívali takto nadobudnuté zručnosti a poznatky i v iných predmetoch.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- uvažujú o informáciách a rôznych reprezentáciách, používajú vhodné nástroje na ich spracovanie,
- uvažujú o algoritmoch, hľadajú a nachádzajú algoritmické riešenia problémov, vytvárajú návody, programy podľa daných pravidiel,
- logicky uvažujú, argumentujú, hodnotia, konajú zdôvodnené rozhodnutia,
- poznajú princípy softvéru a hardvéru a využívajú ich pri riešení infromatických problémov,
- komunikujú a spolupracujú prostredníctvom digitálnych technológií, získavajú informácie na webe,
- poznajú, ako informatika ovplyvnila spoločnosť,
- rozumejú rizikám na internete, dokážu sa im brániť a riešiť problémy, ktoré sa vyskytnú,
- rešpektujú intelektuálneho vlastníctvo.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Reprezentácie a nástroje – práca s grafikou

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> – použiť konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu obrázkov a animácií, – nájsť, odhaliť a opraviť chyby pri úprave obrázkov aj animácií.	<i>Pojmy:</i> oblasť, animácia <i>Vlastnosti a vzťahy:</i> animácia ako postupnosť obrázkov <i>Procesy:</i> kreslenie čiary, úsečky, obdĺžnika, štvorca, oválu, kruhu, používanie výplne, farby, palety farieb, nastavovanie hrúbky čiary, omaľovanie, pečiatkovanie, dokresľovanie, kreslenie základných geometrických tvarov, označovanie, presúvanie a kopírovanie oblasti, spustenie a zastavenie animácie, krokovanie a prepínanie sa medzi obrázkami animácie, kreslenie obrázkov animácie

Reprezentácie a nástroje – práca s príbehmi

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> – použiť konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu príbehov.	<i>Pojmy:</i> snímka <i>Vlastnosti a vzťahy:</i> snímky a ich poradie <i>Procesy:</i> vytváranie príbehov, vloženie novej snímky, vloženie textu, vloženie obrázka, spustenie a zastavenie

Reprezentácie a nástroje – práca s textom

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – použiť konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu textu, – zašifrovať a rozšifrovať text podľa jednoduchých pravidiel (reprezentovať znaky a slová).	<p><i>Pojmy:</i> malé a veľké písmeno, znak, slovo, veta, symboly, číslica, znaky ako písmená, číslice, špeciálne znaky a symboly</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> slovo ako skupina písmen, veta ako skupina slov, odsek ako skupina viet, medzery a oddeľovače, obrázok a text, formátovanie textu, písmo + typ, veľkosť, hrúbka a farba písma (t.j. zvýraznenia), zarovnanie odseku, text ako postupnosť znakov,</p> <p><i>Procesy:</i> písanie na klávesnici, opravovanie, mazanie, výmena slov, vkladanie obrázkov (cez schránku), vloženie a odstránenie medzery (z chybného textu)</p>

Reprezentácie a nástroje – práca s multimédiami

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – použiť konkrétne nástroje na prehratie zvukov, – použiť konkrétne nástroje na prehratie videa.	<p><i>Pojmy:</i> zvuk, hlas, hudba, prehrávač zvukov, video, prehrávač videa</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> hlasitosť zvuku</p> <p><i>Procesy:</i> prehrávanie, spustenie a zastavenie zvuku, nastavenie hlasitosti, spustenie prehrávanie a zastavenie videa</p>

Reprezentácie a nástroje – informácie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zakódovať informáciu podľa pokynov do konkrétnej reprezentácie, – dekodovať informáciu z jednoduchých reprezentácií, – zvoliť si nástroj z danej skupiny nástrojov pre danú konkrétnu situáciu, problém.	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> vzťahy medzi jednotlivými typmi informácie, text a grafika</p>

Reprezentácie a nástroje – štruktúry	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – orientovať sa v jednoduchej štruktúre – vyhľadávať a získavať informácie z jednoduchej štruktúry podľa zadaných kritérií, – organizovať informácie do štruktúr – podľa zadania vytvárať jednoduché štruktúry údajov, podľa konkrétnych jednoduchých pravidiel manipulovať so štruktúrami údajov, – interpretovať údaje zo štruktúr – prerozprávať informácie z jednoduchej štruktúry vlastnými slovami. 	<p><i>Pojmy:</i> postupnosť, tabuľka (v zmysle frekvenčná a kódovacia tabuľka, slovník, mriežka), riadok, stĺpec</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> poradie objektov, pozícia v postupnosti, pozícia objektov v tabuľke, význam postupnosti a tabuľky</p> <p><i>Procesy:</i> práca s grafovými štruktúrami (s mapou, labyrintom, sieťou), zapisovanie, vyhľadávanie v jednoduchej štruktúre</p>

Komunikácia a spolupráca – práca s webovou stránkou	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – použiť nástroje na prezeranie webových stránok, – získať informácie z webových stránok. 	<p><i>Pojmy:</i> webová stránka, odkaz, prehliadač</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> adresa stránky identifikuje konkrétnu stránku a súvisí s jej obsahom a zobrazením, odkazy ako prepojenia na webové stránky a súbory, prehliadač ako nástroj na zobrazovanie webových stránok</p> <p><i>Procesy:</i> orientácia na webovej stránke, medzi webovými stránkami, používanie odkazov na iné webové stránky, návrat na predchádzajúcu navštívenú stránku</p>

Komunikácia a spolupráca – vyhľadávanie na webe	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vyhľadať a získať informáciu na zadaných stránkach internetu, – diskutovať o výsledkoch vyhľadávania, – posúdiť správnosť výsledku. 	<p><i>Pojmy:</i> vyhľadávač</p> <p><i>Procesy:</i> vyhľadávanie obrázkov na zadaných stránkach, vyhľadávanie v mapách na internete</p>

Komunikácia a spolupráca – práca s nástrojmi na komunikáciu	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zostaviť a poslať správu danému príjemcovi prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja, – nájsť a zobraziť prijatú správu od konkrétneho odosielateľa prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja, – zhodnotiť správnosť e-mailovej adresy. 	<p><i>Pojmy:</i> správa, email, e-mailová adresa, kôš</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> e-mail ako správa pre adresáta, adresát, e-mail a program na prácu s e-mailom</p> <p><i>Procesy:</i> zadanie adresy, predmetu správy, napísanie emailu, odoslanie emailu, prijatie emailu, vymazanie emailu, dodržiavanie etikety</p>

Algoritmické riešenie problémov – analýza problému	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – navrhnuť riešenie, vyjadriť plán riešenia, – rozhodnúť sa o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia (výroku), – vybrať prvky alebo možnosti podľa pravdivosti tvrdenia, – uvažovať o rôznych riešeniach. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> pravda – nepravda, platí – neplatí, áno/alebo/nie (neformálne)</p> <p><i>Procesy:</i> idea sekvencie príkazov, rozhodovanie o pravdivosti tvrdenia</p>

Algoritmické riešenie problémov – interaktívne zostavovanie riešenia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – riešiť problém priamym riadením vykonávateľa (napr. robot, korytnačka), – aplikovať elementárne príkazy daného jazyka (zo slovníka príkazov) na riadenie vykonávateľa. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> priamy príkaz – akcia vykonávateľa</p> <p><i>Procesy:</i> riadenie vykonávateľa v priamom režime, používať jazyk vykonávateľa</p>

Algoritmické riešenie problémov – interpretácia zápisu riešenia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – realizovať návod, postup, algoritmus riešenia úlohy – interpretovať ho, krokovať riešenie, simulovať činnosť vykonávateľa. 	<p><i>Procesy:</i> krokovanie</p>

Algoritmické riešenie problémov – pomocou postupnosti príkazov	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – riešiť problém skladaním príkazov do postupnosti, – doplniť, dokončiť, modifikovať rozpracované riešenie, – interpretovať postupnosť príkazov, – vyhľadať chybu v postupnosti príkazov. 	<p><i>Pojmy:</i> príkaz, parameter príkazu, postupnosť príkazov <i>Vlastnosti a vzťahy:</i> ako súvisí príkaz/poradie príkazov a výsledok <i>Procesy:</i> zostavenie a upravenie príkazu/príkazov, vyhodnotenie postupnosti príkazov</p>

Algoritmické riešenie problémov – hľadanie, opravovanie chýb	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vyhľadať chybu vo výsledku po vykonaní algoritmu, – nájsť a opraviť chybu v návode, v zápise riešenia, – diskutovať o svojich riešeniach. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> chyba ako zlý výsledok, chyba v návode <i>Procesy:</i> rozpoznanie chyby</p>

Softvér a hardvér – práca so súbormi a priečinkami	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uložiť produkt do súboru podľa pokynov – otvoriť rozpracovaný produkt zo súboru podľa pokynov. 	<p><i>Pojmy:</i> súbor, priečinok <i>Vlastnosti a vzťahy:</i> v súbore je uložený nejaký obsah, rôzne typy súborov pre rôzne typy informácií (súbor s obrázkom, súbor s textom) <i>Procesy:</i> vytvorenie, ukladanie dokumentov</p>

Softvér a hardvér – práca v operačnom systéme	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spustiť program/aplikáciu, ukončiť bežiacu aplikáciu a otvoriť v nej dokument, – prihlásiť sa a odhlásiť sa z programu/aplikácii. 	<p><i>Pojmy:</i> aplikácia, ikona, okno, pracovná plocha <i>Vlastnosti a vzťahy:</i> ikona ako reprezentácia programu alebo dokumentu</p>

Softvér a hardvér – počítač a prídavné zariadenia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> – pracovať so základným hardvérom na používateľskej úrovni: ovládať programy myšou, písať na klávesnici. 	<i>Vlastnosti a vzťahy:</i> rôzna funkčnosť klávesov (písmená, čísla, šípky, enter, medzera, shift, delete, diakritika,...) <i>Procesy:</i> pohyb, klikanie a ťahanie myšou, ovládanie kurzora na obrazovke

Softvér a hardvér – práca v počítačovej sieti a na internete	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> – rozlíšiť e-mailovú a webovú adresu. 	<i>Vlastnosti a vzťahy:</i> internet ako celosvetová počítačová sieť

Informačná spoločnosť – bezpečnosť a riziká	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> – diskutovať o rizikách na internete, – aplikovať pravidlá pre zabezpečenie e-mailu proti neoprávnenému použitiu. 	<i>Procesy:</i> bezpečné správanie sa na internete

Informačná spoločnosť – digitálne technológie v spoločnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> – diskutovať o digitálnych technológiách, o ich kladoch i záporoch – diskutovať o využití konkrétnych nástrojov digitálnych technológií pri učení sa iných predmetov, diskutovať aj o tom, ako pomáhajú učiteľovi – ako pomáhajú žiakovi. 	<i>Pojmy:</i> hry, filmy, hudba <i>Vlastnosti a vzťahy:</i> digitálne technológie okolo nás (aj napriek tomu, že na prvý pohľad nevyzerajú ako zariadenia s procesorom), digitálne technológie ako nástroje pre komunikáciu, digitálne technológie doma, v škole <i>Procesy:</i> používanie nástrojov na vlastné učenie sa, zábavu a spoznávanie

Informačná spoločnosť – legálnosť používania	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> – diskutovať o princípoch dodržiavania základných autorských práv. 	<i>Vlastnosti a vzťahy:</i> autorské právo a jeho vzťah k autorovi, dielu a použitiu <i>Procesy:</i> legálnosť a nelegálnosť používania informácií (obrázky, hudba, filmy)

PRÍRODOVEDA

Prírodoveda I. stupeň ZŠ	4. ročník
Štátny vzdelávací program	2
Školský vzdelávací program	0
Spolu	2

PRÍRODOVEDA – 4.ročník

Učebné osnovy – Inovovaný ŠVP pre 1.stupeň ZŠ, ŠVP – 2.hodina týždenne

ÚVOD

Vzdelávací štandard prírodovedy nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard prírodovedy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia prírodovedy. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTKA PREDMETU

Vzdelávací štandard predmetu je konštruovaný tak, aby si žiaci postupne systematizovali poznatky o prírode, ktoré nadobudli spontánnym učením, pričom najskôr sa sústreďia na opis pozorovaných skutočností, rozvíjajú si pozorovacie a kategorizačné spôsobilosti. Neskôr sa sústreďia na rozširovanie poznania tým, že sa snažia skúmať fungovanie vybraných prírodných javov.

Rozvíjané sú spôsobilosti potrebné pre objektívne skúmanie sveta a vyhľadávanie informácií v rôznych druhoch sekundárnych zdrojov. Učiteľ vedie žiakov do situácií, v ktorých je ich úlohou vyjadrovať aktuálne poznanie, diskutovať s vrstovníkmi o vysvetleniach pozorovaných skutočností. Zároveň poskytuje žiakom dostatok času na skúmanie situácií a javov tak, aby sami získali nové poznanie, ktoré je funkčne začlenené v ich aktuálnom systéme vedomostí. Učiteľ usmerňuje žiakov, ktorých úlohou je samostatne tvoriť nové poznatky vlastnou bádateľskou činnosťou. Prírodoveda vedie žiakov k premýšľaniu, skúmaniu, hľadaniu informácií, zvažovaniu, usudzovaniu a k tvorbe záverov, ktoré sú argumentačne podložené, či už minulou a aktuálnou skúsenosťou, alebo inak získavanými objektívnymi informáciami.

CIELE PREDMETU

Cieľom prírodovedy je rozvoj prírodovednej gramotnosti žiakov. Prírodoveda rozvíja vo vzájomnej súčinnosti všetky tri zložky prírodovednej

gramotnosti:

- žiacke aktuálne poznanie (prírodovedné pojmy, koncepty);
- poznávací procesy žiaka potrebné pri úprave aktuálnych a tvorbe nových prírodovedných poznatkov (rozvíja induktívne poznávanie žiaka);
- špecifické prírodovedné postoje, ktoré vedú žiaka k uvedomenému využívaniu vedomostí.

Žiaci:

- spoznávajú životné prostredie a pozorujú zmeny, ktoré sa v ňom dejú,
- vyjadrujú svoje predstavy o javoch slovom a obrazom, diskutujú o svojich aktuálnych predstavách,
- argumentujú a menia svoje naivné predstavy a vysvetlenia vplyvom argumentácie a/alebo vlastného bádania,
- samostatne vyhľadávajú informácie v rôznych informačných zdrojoch a vo vybraných prírodovedných témach vedú veku primeranú a úrovni poznania zodpovedajúcu diskusiu,
- pozorujú detaily prírodných objektov a prírodných javov a na ich základe rozvíjajú svoje aktuálne poznanie,
- kategorizujú prírodné objekty na základe pozorovateľných znakov,
- identifikujú faktory (premenné), ktoré vplyvajú na priebeh pozorovaných či skúmaných situácií a javov,
- experimentujú so zmenami podmienok a vyslovujú závery z vlastného bádania,
- vytvárajú si vlastné poznámky z prírodovednej aktivity a uvedomujú si ich význam pri tvorbe záveru zo zrealizovanej činnosti,
- majú osvojené základné prírodovedné pojmy, pričom ich vzájomne prepájajú a vytvárajú vysvetlenia,
- odlišujú vedeckú terminológiu od bežnej, hovorovej komunikácie,
- chápu význam výsledkov vedy pre každodenný život a objektívne posudzujú pozitívne a negatívne vplyvy vedy a technológií na prírodu a celkové životné prostredie,
- citlivo pristupujú k živej prírode,
- majú tendenciu vytvárať vysvetlenia,
- dokážu meniť svoje predstavy o skutočnosti, ak sú ovplyvňované logickou argumentáciou.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Prírodné spoločnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opísať les ako spoločenstvo rastlín a živočíchov, ktoré sú vzájomne na sebe závislé, – vysvetliť život živočíchov v lese, – opísať spôsob života typických zástupcov lesného spoločenstva, – že rastliny vyžadujú pre svoj život rôznorodé podmienky, – navrhnúť postup skúmania rôznorodosti lúčneho porastu, – vysvetliť život živočíchov v lúčnom poraste, – opísať spôsob života typických zástupcov lúčneho spoločenstva, – vysvetliť vznik poľí obrábaním, – vysvetliť význam poľí pre človeka, – porovnať pole s lúkou, – vytvoriť, na základe porovnania poľa s lúkou, závery o rôznorodosti rastlinstva, – vysvetliť život živočíchov na poli, – opísať spôsob života typických poľných živočíchov, – vysvetliť, že rastliny, ktoré žijú v blízkosti vodných zdrojov vyžadujú väčšie množstvo vody, v inom prostredí by neprežili, – vysvetliť, ako sa vodné rastliny prispôbili životu vo vode, – vysvetliť, že voda je prostredím pre život mnohých živočíchov, – uviesť príklady živočíchov žijúcich priamo vo vode, – uviesť príklady živočíchov žijúcich pri vode a vodný zdroj je pre nich zdrojom potravy, – uviesť príklady živočíchov, ktoré potrebujú vodu len na rozmnožovanie, – že potravinový reťazec vyjadruje potravinovú závislosť jednotlivých organizmov žijúcich na určitom území, – zostaviť na základe informácií, ktoré má o organizmoch žijúcich na vybranom území, potravinový reťazec – vyhľadať v informačných zdrojoch chýbajúce informácie o spôsobe života organizmov, – že niektoré rastliny sú na pokraji vyhynutia, preto sú zákonom chránené, – vysvetliť narušenie rovnováhy potravinového reťazca pri vyhynutí určitej rastliny, – vysvetliť, čo sa môže stať, ak úplne vyhynie niektorý živočíšny druh, – uvažovať o vzťahoch medzi rastlinami, živočíchmi a prostredím. 	<ul style="list-style-type: none"> – dub letný, buk lesný, hrab obyčajný, borovica lesná, jeleň lesný, – medveď hnedý, veverica stromová, sova lesná – zvonček konársky, rumanček roľný, nevädza poľná, lipnica lúčna, – čakanka obyčajná, koník lúčny, čmeľ zemný, križiak obyčajný – obrábanie pôdy, poľné plodiny, zajac poľný, králik poľný, sokol – sťahovavý, škrečok poľný – vrba biela, jelša lepkavá, trst' obyčajná, leknó biele, kapor obyčajný, šťuka obyčajná, kačica divá, vážka, komár – potravinové reťazce a potravinové siete – plesnivec alpínsky, črievičník papučka, bleduľa jarná, rys ostrovid, – vydra riečna, medveď hnedý

Človek

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – že vdychovaný vzduch sa od vydychovaného odlišuje tým, že obsahuje menej kyslíka a viac oxidu uhličitého, – že pri zvýšenej námahe potrebuje človek viac energie (potravu) aj kyslíka (dýcha rýchlejšie), – že vo vydychovanom vzduchu sa nachádza veľa vody v podobe vodnej pary, – vysvetliť proces dýchania, – zakresliť proces dýchania, – navrhnúť postup, ako zistiť, či človek dýcha, – že so vzduchom sa do organizmu môžu dostať aj nečistoty alebo pôvodcovia ochorení, – že na zachytávanie nečistôt a pôvodcov ochorení slúži hlien, ktorý sa vylučuje v nose a v hrdle, – vysvetliť prenos ochorenia prostredníctvom kvapôčkovej infekcie, – vysvetliť obranné mechanizmy - kýchanie a kašľanie, – že srdce je sval, že srdce je duté a pracuje ako pumpa na krv, – že na srdce sú napojené cievy, ktoré rozvádzajú krv po celom tele, – kde sa nachádza srdce, aký má tvar a aké je veľké, – že činnosť srdca sa prejavuje ako tep, – vysvetliť, ako a prečo sa zrýchľuje tep pri vynakladaní námahy, – že pravidelným cvičením sa trénuje aj srdce, – že krv je tekutina, ktorá rozvádzá po tele potrebné látky, – vysvetliť, akým spôsobom sa tieto látky dostávajú do krvi, – že v krvi sa nachádzajú červené krvinky, biele krvinky a krvné doštičky, – vysvetliť význam darcovstva krvi, – že krv je rozvádzaná po tele cievami, že cievy sa nachádzajú v celom tele, – že cievy sa rozvetvujú od najhrubších vychádzajúcich zo srdca, po najtenšie nachádzajúce sa v pokožke, – vysvetliť a zakresliť krvný obeh, – vysvetliť, ako sa krvou dostávajú lieky, ale aj jedy do rôznych častí tela, – že na splodenie dieťaťa je potrebný dospelý muž a dospelá žena, – že po oplodnení ženy mužom sa v tele ženy vyvíja dieťa – žena je tehotná, – že dieťa sa v tele ženy vyvíja približne deväť kalendárnych mesiacov, pričom matka je s dieťaťom spojená pupočnou šnúrou, cez ktorú dieťa od matky prijíma potrebné látky a kyslík, – vysvetliť význam rodiny pri rozmnožovaní človeka, – opísať vývin človeka od počatia až po starobu a sústrediť sa na zmeny v raste a vývine organizmu. 	<ul style="list-style-type: none"> – dýchanie, spotreba kyslíka, pľúca – kvapôčková infekcia a pôvodcovia ochorení, kašeľ, kýchanie – srdce, tep – krv, červené krvinky, biele krvinky, krvné doštičky – cievy, krvný obeh – rozmnožovanie človeka, počatie, tehotenstvo, pôrod, detstvo, – dospelosť, staroba, smrť

Neživá príroda a skúmanie prírodných javov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – že niektoré predmety padajú k zemi rýchlejšie, iné pomalšie, – skúmaním zistiť, že to, ako rýchlo predmety padajú k zemi, závisí od veľkosti a tvaru predmetov, – skúmaním zistiť, že to, ako rýchlo predmety padajú k zemi, závisí od výšky, z ktorej padajú a od spôsobu hodu predmetov, – že magnet je predmet, ktorý priťahuje niektoré kovové predmety a nepriťahuje žiadne nekovové predmety, – skúmaním zistiť, že magnet pôsobí do určitej vzdialenosti – má okolo seba tzv. magnetické pole, – navrhnúť postup, pomocou ktorého porovná veľkosť (odmeria) magnetického poľa dvoch magnetov, – vysvetliť, ako sa k sebe správajú dva magnety, – ako sa používa kompas, – že pomocou páky môžeme nadvihnúť ťažké predmety s menšou námahou, ako a kde použiť páku, – skúmaním zistiť, že čím dlhšia je páka, tým menej sa pri nadvihovaní namáhame, – že pomocou kladky môžeme dvíhať ťažké predmety s menšou námahou, – zostrojiť pevnú kladku, voľnú kladku aj kladkostroj, – že pomocou naklonenej roviny dokážeme vyniesť veľký náklad do výšky s menšou námahou, – skúmať zmenu vynaloženej námahy pri zmene sklonu naklonenej roviny, – vytvoriť z vlastného skúmania závery, – že ozubené koleso je koleso, ktoré má na okraji zuby; tie zapadajú do zubov iných ozubených kolies, – vysvetliť, že použitím kombinácie väčších a menších kolies a ozubnice (ozubenej reťaze) môžeme meniť smer točenia ozubených kolies, rýchlosť ich točenia aj námahu, ktorú je potrebné na točenie vynaložiť, – že Zem je planéta, ktorá obieha okolo hviezdy nazývanej Slnko, – že Zem má približne guľovitý tvar a okolo Zeme obieha jej družica – Mesiac, – že Zem sa okrem pohybu okolo Slnka otáča aj okolo vlastnej osi, – že Zem sa okolo vlastnej osi otočí za jeden deň (24 hodín) a obehne okolo Slnka za jeden rok (365 dní), – demonštrovať na modeli Zeme rotáciu planéty okolo vlastnej osi a zároveň rotáciu okolo Slnka, – že Mesiac nesvieti, ale odráža svetlo dopadajúce naň zo Slnka, – vymenovať v poradí planéty slnečnej sústavy: Merkúr, Venuša, Mars, Jupiter, Saturn, Urán a Neptún, – že planéty spolu tvoria slnečnú sústavu, graficky znázorniť usporiadanie slnečnej sústavy, – charakterizovať súhvezdie ako viditeľné usporiadanie hviezd do rozpoznateľného obrazca, – rozpoznať hlavné súhvezdie zimnej oblohy – Orion a hlavné súhvezdie letnej oblohy – Veľký voz, – že vo vesmíre nie je vzduch a vysvetliť, akými spôsobmi človek skúma vesmír, – zvažiť, aké podmienky by musela mať planéta na to, aby na nej človek prežil. 	<ul style="list-style-type: none"> – spomaľovanie a zrýchľovanie pádu predmetov – magnet, magnetické pole, kompas – páka, hojdačka, rovnoramenné váhy, nožnice, kliešte, páčidlo, – veslo, kľučka, pevný bod – kladka, lanovka, stavebná kladka, posilňovacie stroje, pevná – kladka, voľná kladka, kladkostroj – naklonená rovina: svahové cesty – serpentín; skrutka, sekera, – pluh, klin – ozubené koleso: bicykel, hodiny, kuchynský mechanický šľahač, – mechanická vrtáčka, vodný a veterný mlyn, súkolesie, ozubnica – Zem ako planéta, Mesiac ako družica Zeme, Slnko ako hviezda – Slnečná sústava, Merkúr, Venuša, Zem, Mars, Jupiter, Saturn, – Urán, Neptún, súhvezdie, Veľký voz, Orion – hvezdáreň, ďalekohľad, podmienky života na Zemi a vo vesmíre

VLASTIVEDA

Vlastiveda I. stupeň ZŠ	4. ročník
Štátny vzdelávací program	2
Školský vzdelávací program	0
Spolu	2

VLASTIVEDA – 4.ročník

Učebné osnovy – Inovovaný ŠVP pre 1.stupeň ZŠ, ŠVP – 1.hodina týždenne

ÚVOD

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard z vlastivedy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmi, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTKA PREDMETU

Vlastiveda v 3. a 4. ročníku má osobité, nezastupiteľné postavenie vzhľadom na význam v utváraní predstáv o bezprostrednom mieste života žiakov (priestorový aspekt) a historickom období, v ktorom žijú (časový aspekt). Svojím zameraním má za cieľ podnecovať, motivovať žiakov na rozprávanie o danej téme (či už na základe vlastných skúseností, podľa obrázka a i.) a v čo najväčšej miere využívať heuristický rozhovor a zážitkové učenie.

Vlastivedné – motivačné poznávanie začína v 1. a 2. ročníku (prvouka) spoznávaním okolia školy a bydliska a postojmi k spoločnosti, pokračuje v 3. ročníku (Moja obec) a končí vo 4. ročníku (Objavné cesty po Slovensku).

Vlastiveda v 3. ročníku (Moja obec) je obsahovo naplnená emotívnym (dobrodružným) poznávaním, pozorovaním a hodnotením javov a celkovo dojmami z vlastnej obce (okolie školy) v časových premenách jednotlivých ročných období (aj s aspektom starostlivosti o bezpečnosť a zdravie). Nezastupiteľná je vlastivedná vychádzka, ktorá má motivačno-heuristický charakter. Vybrané témy, napr. orientácia v okolí školy, sa odporúča realizovať formou pozorovania mimo triedy, ak sú na to možnosti. Delí sa na spoznávanie miestnej krajiny (jednoduchá práca s nákresmi) a orientáciu v čase (plynutie kalendárneho a školského roka, významné sviatky počas roka, tradície a i.). Na ne nadväzuje rozprávanie o doprave, o pamätihodnostiach. Osobitá pozornosť sa venuje pozorovaniu, skúmaniu prírody, jej zložiek, ale rovnako aj pamiatok v okolitej krajine.

Vo 4. ročníku (Objavné cesty po Slovensku) žiaci spoznajú najvýznamnejšie a najatraktívnejšie prvky, časti regiónov. Tieto cesty sa realizujú prostredníctvom „výletov“ od Tatier k Dunaju, od Dunaja k Hornádu, od Hornádu po Dunajec. Výlety po Slovensku sú zamerané na zážitkové (názorné) spoznávanie regiónov. Dôraz je na práci s mapami, príbehmi a ilustráciami. Mapy použité v 3. a 4. ročníku sú zamerané a prispôbené vyučovaniu vlastivedy. Každý zemepisný názov z textu nájdú žiaci na mape, obrázku aj kresbe. Používajú sa veľmi jednoduché mapy, ktoré pri ústnom, či písomnom preverovaní vedomostí pomáhajú žiakom (nič sa neučia naspamäť). Základ tvorí „Čítanie mapy – prstom po mape“ a prerozprávanie príbehov podľa obrázkov.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- skúmajú, pozorujú a bádajú v kraji, v ktorom žijú, porozprávajú o svojej obci (mesto, dedina – o krajine svojho okolia) a určia jednotlivé prvky – časti svojej obce,
- orientujú sa v rodnom kraji pomocou svetových strán a významných objektov,
- rozlišujú primerane vzťahy a väzby prírodného a spoločenského charakteru vo svojej obci, doma i v škole,
- použijú poznatky zo svojich pozorovaní a skúseností,
- identifikujú a odlišia, čo vytvorila príroda a čo človek,
- rozprávajú o premenách prírody počas roka (vyhľadajú v kalendári významné dni),
- ukážu na mape (prispôsobenej vlastivede v 4. ročníku) vybrané pohoria, jaskyne, rieky, mestá a iné,
- opíšu (pomocou obrázkov) pojmy, krajinu, pamiatky, ktoré už nie sú z ich bezprostredného okolia,
- prerozprávajú obsah povesti podľa výberu,
- porozprávajú o významných historických udalostiach,
- vedia čítať mapu a rozprávať podľa ilustrácií a fotografií
- vypátrajú pútavé skutočnosti o rôznych častiach Slovenska,
- porovnávajú jednotlivé oblasti so svojou obcou.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Výlety po Slovensku – „Čítanie z mapy = prstom po mape“

Vo 4. ročníku (Objavné cesty po Slovensku) žiak vie/dokáže spoznať najvýznamnejšie a najatraktívnejšie prvky, časti regiónov.

- od Tatier k Dunaju (Bratislavy) a jej jednotlivých zastávkach (Poprad, Nízke Tatry, Ružomberok, Martin, Orava, Veľká Fatra, Malá Fatra, Kysuce, Žilina, Súľovské vrchy, Trenčín, Piešťany, Trnava, Malé Karpaty, Záhorie)
- od Dunaja po Hornád (z Bratislavy do Košíc) cez Nitru, Hornú Nitru, Podunajsko a Pohronie a o zastávkach v Banskej Štiavnici, Kremnici, Zvolene, Banskej Bystrici, Poľane, Lučenci, Rožňave a Slovenskom Rudohorí
- od Hornádu po Dunajec (z Košíc po Dunajec) cez Michalovce, Zemplín, Humenné, Vihorlat, Bardejov, Nízke Beskydy, Prešov, Šariš, Levoču, Slovenský raj, Spiš

Slovensko	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vyjadriť vlastnými slovami, čo je mapa, – identifikovať znaky na mape (farby, tvary), – odmerať podľa nakreslenej (grafickej) mierky vzdialenosti na mape, – ukázať polohu Slovenska na mape sveta a Európy, – ukázať na mape Slovenska svoju obec, – porozprávať o ceste od Tatier k Dunaju (Bratislavy) a jej jednotlivých zastávkach (Poprad, Nízke Tatry, Ružomberok, Martin, Orava, Veľká Fatra, Malá Fatra, Kysuce, Žilina, Súľovské vrchy, Trenčín, Piešťany, Trnava, Malé Karpaty, Záhorie) – „Čítanie z mapy = prstom po mape“, – pátrať po obrazovom materiáli (internet, médiá) z cesty a interpretovať ho, – odlíšiť na ceste od Tatier k Dunaju tri známe pohoria a tri kotliny, – prerozprávať dve povesti (legendy) z cesty od Tatier k Dunaju, – porozprávať o ceste od Dunaja po Hornád (z Bratislavy do Košíc) cez Nitru, Hornú Nitru, Podunajsko a Pohronie a o zastávkach v Banskej Štiavnici, Kremnici, Zvolene, Banskej Bystrici, Poľane, Lučenci, Rožňave a Slovenskom Rudohorí – „Čítajú z mapy prstom po mape“, – prerozprávať dve povesti (legendy) z cesty od Dunaja po Hornád, – opísať výlet od Hornádu po Dunajec (z Košíc po Dunajec) cez Michalovce, Zemplín, Humenné, Vihorlat, Bardejov, Nízke Beskydy, Prešov, Šariš, Levoču, Slovenský raj, Spiš - „Čítanie z mapy = prstom po mape“, – prerozprávať dve povesti (legendy) z cesty po hradoch na východe Slovenska, – identifikovať päť najvýznamnejších kultúrnohistorických pamiatok Slovenska na mape, – vytvoriť zoznam desiatich prírodných divov Slovenska, – rozlíšiť pomocou mapy najvýznamnejšie cesty Slovenskom, – zistiť na obrázkoch, ako sa krajina Slovenska menila (historické obrazy), – vytvoriť plán cesty po Slovensku. 	<ul style="list-style-type: none"> – vlastivedná mapa Slovenska, znaky na mape a v legende, svetové strany na mape, poloha miestnej krajiny na Slovensku, význam modrej, hnedej a zelenej farby na mape, kreslená mierka – Tatry, Nízke Tatry, Pieniny, Malá Fatra, Veľká Fatra, Poľana, Kremnické vrchy, Štiavnické vrchy, Slovenské Rudohorie, Podunajská nížina, Východoslovenská nížina, Záhorská nížina, Váh, Dunaj, Hron, Dunajec, Demänovské jaskyne, Dmica – listnaté, zmiešané a ihličnaté lesy, TANAP – pamiatky (UNESCO) Slovenska (Bardejov, Vlkolíne, Banská Štiavnica s okolím, Spišský hrad a okolie, jaskyne Slovenského krasu, bukové lesy Východných Karpát, Levoča, drevené kostolíky) – Bratislava, Košice, Trnava – Bratislavský hrad, Devín, Trenčiansky hrad, Bojnický zámok a zoo, Dunaj, Nitriansky hrad, Žilina, Kysuce, Martin, Strečno, Orava, Oravský hrad a priehrada, Horehronie, Banská Bystrica, Zvolenský zámok, Spiš, Poprad, Prešov – Konštantín (Cyril) a Metod, Svätoplukove prúty, vpády Tatárov a Turkov, Mária Terézia, Ľudovít Štúr, prvá svetová vojna, Milan – Rastislav Štefánik, Tomáš Garrigue Masaryk, druhá svetová vojna, samostatná Slovenská republika, naše štátne symboly

PRACOVNÉ VYUČOVANIE

Pracovné vyučovanie I. stupeň ZŠ	4. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

PRACOVNÉ VYUČOVANIE – 4.ročník

Učebné osnovy – Inovovaný ŠVP pre 1.stupeň ZŠ, ŠVP – 1.hodina týždenne

ÚVOD

Vzdelávací štandard vyučovanie nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priradzuje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmi, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, manipulovanie s predmetmi, experimentovanie, konštruovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad rozvíjania ich praktických zručností. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne reprodukovať a v praktickej časti využívať.

CHARAKTERISTKA PREDMETU

Pracovné vyučovanie na primárnom stupni vzdelávania je zamerané na široké spektrum pracovných činností a technológií založených na tvorivej tímovej spolupráci. Technickým vzdelávaním sú žiaci vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti. Vzdelávací obsah predmetu pracovné vyučovanie prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov. Predmet je zameraný na rozvoj praktických pracovných zručností a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- rozlíšia rôzne prírodné a technické materiály a ich význam pre človeka,
- pochopia techniku ako nástroj na riešenie problémov reálneho života,
- spoznajú základné vlastnosti materiálov a možnosti ich použitia v praxi,
- získajú poznatky o pracovných činnostiach vo vybraných povolaniach a profesiách,
- spoznajú ľudové tradície, remeslá a zhotovia tradičné produkty,
- upevnia svoje kladné morálne a vôľové vlastnosti pri riešení technických problémov,
- pracujú a riadia pracovnú činnosť v tíme,
- narábajú s jednoduchým náradím na opracovanie materiálov bezpečne a dodržiavajú hygienu práce,

- navrhujú vlastnú predstavu pri konštruovaní jednoduchých statických a pohyblivých modelov,
- poznajú zásady stolovania a prípravy jednoduchých pokrmov.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Človek a práca	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> – uviesť príklady technických vynálezov, – vyhľadať informácie o pracovných možnostiach vo svojom regióne, – zrealizovať jednoduchý projekt.	<ul style="list-style-type: none"> – technické vynálezy a ich vplyv na výber povolania – povolania budúcnosti v súvislosti s novými vynálezmi – pracovné príležitosti v regióne, najžadanejšie povolania

Príprava pokrmov	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> – navrhnuť úpravu stola na slávnostnú príležitosť, – vytvoriť menu na slávnostnú príležitosť, – uviesť príklady vhodných potravín na špecifické udalosti, – pripraviť jednoduché pohostenie.	<ul style="list-style-type: none"> – stôl na slávnostnú príležitosť – pokrmy na oslavu (napr. nepečená ovocno-smotanová torta, ovocná šťava) – vhodné pokrmy na kúpalisko, výlet a pod. – kultúra stolovania na Slovensku a vo svete

Technické materiály	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uviesť základné vlastnosti vybraných druhov technických materiálov, – zhotoviť ľubovoľný výrobok z technického materiálu, – uviesť základné suroviny na výrobu papiera, – preskúmať ďalšie vlastnosti papiera, – zhotoviť výrobok podľa návodu s požadovanou presnosťou, – vyšiť ozdobné stehy, – uviesť zásady starostlivosti o textil, – zhotoviť výrobok z textilu, – preskúmať vlastnosti textilných materiálov, – uviesť rozdiel medzi krikmi a stromami, – zistiť výskyt stromov v okolí, – navrhnuť projekt ošetrovania poškodených stromov, – zhotoviť výrobok z dreva. 	<ul style="list-style-type: none"> – technické materiály (papier, textil, drevo,...), vlastnosti technických materiálov – výrobky: z papiera, textilu, dreva alebo ich vzájomná kombinácia – výroba papiera, základné suroviny na výrobu papiera – priesvitnosť, priehľadnosť, krčivosť, nasiakavosť, pevnosť a pod. – výrobky: priestorové vystrihovačky, masky z papiera, orgiami, koláž, – priestorové výrobky z kartónu – textil – vlastnosti textilu, nasiakavosť, farebná kombinovateľnosť a pod., údržba textilu – stehy (krížikový, stonkový, a iné) – výrobok podľa strihu – oprava odevu (spínadlá, gombíky, ozdobné záplaty) – výrobky: vrecúško, puzdro, odev pre bábiku a pod. – dreviny (stromy – ihličnaté, listnaté), kríky, vlastnosti drevín, drevené predmety, poškodené dreviny – ohýbanie, oddeľovanie, spájanie a úprava povrchu dreva – výrobky: zvieratká, postavy, príbytky, kfmidla a pod.

Ľudové tradície a remeslá	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – navrhnuť ozdoby a doplnky súvisiace s ľudovými tradíciami, – vytvoriť ozdoby a doplnky, – vymenovať ľudové remeslá, – zhotoviť produkty súvisiace s ľudovými remeslami. 	<ul style="list-style-type: none"> – ľudové tradície (napr. na sv. Mikuláša, Luciu) – ľudové remeslá (napr. tkáčstvo, výšivkárstvo, hrnčiarstvo) – výrobky: mikulášsky darček, tkáčsky výrobok, ľudová výšivka a iné

Základy konštruovania

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zhotoviť konštrukcie zo stavebníc alebo zo škatúl, – opísať konštrukcie stavieb vo svojom okolí, – uviesť zdroje elektrickej energie, – prezentovať zásady bezpečnej práce s elektrickými zariadeniami, – vysvetliť význam šetrenia elektrickou energiou, – zhotoviť výrobky s využitím zapojenia jednoduchého elektrického obvodu, – porovnať komunikáciu na diaľku v minulosti a v súčasnosti, – napísať správu prostredníctvom SMS alebo cez e-mail, – vysvetliť výhody a nevýhody moderných komunikačných prostriedkov, – vypracovať jednoduchý projekt o ochrane životného prostredia.	<ul style="list-style-type: none"> – konštrukcie okolo nás a ich spoločenský význam – výrobky: obydlia, mosty, pohyblivé detaily strojov, vrtuľka, šarkan..., – stavebnice, alebo rôzny technický materiál (papier, kartón, lepenka, koženka, plasty, drôtky, drevo) za použitia dostupných nástrojov a náradí – elektrická energia, zdroje (obnoviteľné a neobnoviteľné) a ich vplyv na životné prostredie, výroba elektrickej energie, význam a šetrenie – bezpečné zaobchádzanie s elektrickými zariadeniami – elektrický prúd, elektrický obvod, zdroj, spotrebič – výrobky: hračka (lampion, betlehem...) s využitím jednoduchého elektrického obvodu - žiarovka E 10, tenký vodič, spínač, batéria 4,5V – technické komunikačné prostriedky, historické a moderné, ich výhody a nevýhody

HUDOBNÁ VÝCHOVA

Hudobná výchova I. stupeň ZŠ	4. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

HUDOBNÁ VÝCHOVA – 4.ročník

Učebné osnovy – Inovovaný ŠVP pre 1.stupeň ZŠ, ŠVP – 1.hodina týždenne

ÚVOD

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priradzuje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard hudobnej výchovy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia hudobného umenia.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Primárna hudobná edukácia predstavuje kontinuálne, systémové a cieľavedomé pokračovanie predprimárnej hudobnej výchovy. Hudobná výchova v základnej škole je predmetom umelecko-výchovným, činnostným, kde sa na báze hudobných hrových činností žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúdzajú sa v nich záujem o elementárne muzicírovanie a postupne aj záujem o hlbšie vzdelanie v oblasti hudby a umenia.

Na primárnom stupni vzdelávania sa prirodzene a plynule nadväzuje na vrodené predpoklady detí ich spontánnosť, sklony k hravosti, na ich schopnosť celostného vnímania obrazov a modelov okolitého sveta. Hudba má byť pre žiakov súčasne hrou a predmetom detského experimentovania, zdrojom objaviteľských prístupov k hudobnému poznávaniu a prostriedkom žiakovej hudobnej expresie, ktorá podporuje ich hudobnú sebarealizáciu v komplexe aktívnych aj receptívnych hudobných činností. Hudobné činnosti predstavujú najrozmanitejšie formy kontaktu žiaka s hudbou, dávajú možnosť spájať hudbu so slovom, obrazom, pohybom, hrou na elementárnych hudobných nástrojoch. Hudobné činnosti tvoria základný prostriedok na rozvíjanie hudobných i kľúčových kompetencií žiakov. Hudobné činnosti nie sú izolované, ale v reálnej praktickej podobe sa vzájomne dopĺňajú, podporujú aj s inými mimohudobnými činnosťami a zmysluplne sa integrujú. Hudobný materiál a hudobné činnosti sú kľúčovým prostriedkom na osvojenie si hudobno-teoretických poznatkov. Tie si však žiaci osvojujú postupne a nadobudnuté vedomosti sú výsledkom aktívnych hudobných činností, z ktorých vyplývajú. Teoretické poznatky a vedomosti sú dôležité len do tej miery, do akej sú nevyhnutné pre aktívny hudobný prejav žiakov, chápanie základných zákonitostí hudby a prácu s hudobným materiálom.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- rozvíjať hudobné kompetencie dieťaťa mladšieho školského veku,
- rozvíjať kultivovaný rečový, hlasový, pohybový prejav v spojení s hudbou,
- vychovávať aktívneho a vnímavého interpreta a percipienta hudby,
- naučiť žiaka orientovať sa vo svete hudobného umenia,
- rozvíjať emocionálny svet a hudobný vkus žiaka mladšieho školského veku,
- v rámci stanovených cieľov z hudobnej výchovy využívať integratívne prístupy a prieniky s ostatnými vyučovacími predmetmi v primárnej edukácii,
- viesť žiakov k samostatnej práci a hudobnej tvorivosti.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – používať hlas vedome na dosiahnutie špecifického hudobného cieľa (rytmus, melódia, dynamika, výraz, nálada), – prirodzene aplikovať správnu hlasovú techniku, – spievať čisto a rytmicky správne, – poznať špecifiká ľudovej hudobnej kultúry vlastného regiónu, – spievať jednoduchý dvojhlas (udržia svoju melodickú líniu), – intonovať podľa notového zápisu melodické modely, – hlas používať v improvizácii a elementárnej kompozícii, – hrať na elementárnych hudobných nástrojoch, – hrať na tele, – hrať na objektoch, 	<p>Hlasové činnosti: vokálne činnosti v rámci rozsahu b-d2, detské piesne, ľudové piesne, regionálne ľudové piesne, autorské piesne, vokálne dialogické hry, dychové a hlasové cvičenia, hry s hlasom, zvukomalebné hlasové hry, deklamácia, rytmizácia reči, artikulácia – článkovanie reči</p> <ul style="list-style-type: none"> – kánon, burdón, ostinátny druhý hlas – melodické modely napr. s-m; l-s-m; l-s-m-d; d'-l-s-m-d; m-r-d; s-f-m-r-d; d'-t-l-s-f-m-r-d; a i <p>taktovacie gestá 2/4,3/4,4/4 taktu, gestá pre zmeny tempa a dynamiky</p> <ul style="list-style-type: none"> – improvizácia a elementárna kompozícia <p>Inštrumentálne činnosti: Orffove nástroje rytmické: paličky, drevený blok, rámový/ručný bubon, tamburína, triangel, spiežovce, činely, prstové činelky, zvonček, chrastidlá a melodické hudobné nástroje (xylofón, zvonkohra, metalofón), hra na tele, okolité objekty triedy, rozličné objekty, prírodniny</p>

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – vytvoriť elementárne hudobné nástroje, – hrať rytmické modely, – hrať podľa zápisu jednoduché melodicko-rytmické útvary, – vytvoriť inštrumentálny sprievod, – inštrumentálne improvizovať, – reagovať pri hre na hudobných nástrojoch na gestá učiteľa, adekvátne meniť tempo, dynamiku, – dirigovať, – aktívne počúvať piesne, hudobné skladby, ako aj vlastné hudobné prejavy, – vyjadriť pocity z počúvanej hudby verbálne, pohybom a inými umeleckými prostriedkami, – identifikovať funkcie hudby a jej spoločenský význam, – identifikovať, charakterizovať a terminologicky správne pomenovať hudobno-vyjadrovacie prostriedky, – identifikovať obsadenie interpretovanej hudobnej skladby, – identifikovať hudobné formy a žánre – rozpoznať formotvorné prvky, – počúvať sústredene, dešifrovať a vlastnými slovami vyjadriť atmosféru, emócie, asociácie, predstavy, príp. konkrétny program, 	<ul style="list-style-type: none"> – samostatne zhotovené elementárne hudobné nástroje – rytmické modely napr. tá; ti-ti; tá-ja; tá-ja-ja-ja; ti-ri-ti-ri; nič; es; pauza; veľ-ká pauza; atď. – melodicko-rytmické schémy, cvičenia, piesne – inštrumentálny sprievod, burdón, ostináto, tóny 1. a 5. stupňa (tonika, dominanta), voľný zvukomalebný sprievod predohra, medzihra a dohra – improvizácia – dirigentské a individuálne gestá učiteľa – dirigovanie – intuitívne výrazové pohyby, štandardizované taktovacie schémy (2/4;3/4;4/4) Percepčné činnosti - aktívne počúvanie: skladby slovenských a svetových skladateľov; piesne, spev a interpretácia učiteľa/ky; vlastný hudobný prejav, hudobný prejav triedy (skupiny), hry so zvukom – funkcie hudby: estetická, umelecká, spoločenská, zábavná, úžitková – melódia, tempo, rytmus, zvuková farba, dynamika, harmónia, forma melódia stúpajúca, klesajúca; tempo pomalé, stredné, rýchle; rytmus – taktová schéma a rytmické modely, dynamika – piano, pianissimo, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo; akcent; harmónia durová, mólová, forma – kontrastné časti – nástroje skupiny symfonického orchestra, niektoré konkrétne hudobné nástroje – komorný orchester, symfonický orchester, orchester ľudových nástrojov, skupiny populárnej hudby – pieseň, koncert, opera, muzikál, komorná hudba, hudba klasická, ľudová, tanečná, zábavná, populárna – motív, veta (predvetie, závetie), opakovanie, kontrast

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – vyjadriť pocity z počúvanej hudby pohybom a inými umeleckými prostriedkami, – adekvátne reagovať na rytmus, metrum a tempo, pohybom adekvátne vyjadriť hudobno-výrazové prostriedky, – realizovať tanečné prvky a pohyb v jednoduchých choreografiách, – pohybom rozlíšiť kontrastné časti hudobnej formy, – pohybom rozlíšiť formotvorné prvky, – realizovať kultivovaný estetický pohyb, – samostatne vyjadriť dej, náladu, charakteristiku postáv príbehu, rytmickými a melodickými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku, vytvoriť hudobno-dramatický celok, – realizovať hudobné činnosti podľa voľného i štandardizovaného grafického vyjadrenia hudobných dejov, – vizuálne zobrazit' zvukové vnemy, – vytvoriť (zapísať), prečítať a realizovať (hlasom, alebo hrou na nástroji) notový zápis. 	<p>Hudobno-pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> – pohybová improvizácia, pohybová interpretácia gesto, mimika, improvizácia – polkový krok, prísunové kroky, podupy, točenie v pároch, čapáše, valčík, mazurkový krok, valašský krok, tanec, ľudový tanec, moderný tanec <p>Hudobno-dramatické činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> – vizualizácia – integrácia s výtvarnou výchovou (kostýmy, rekvizity, kulisy, farby), integrácia so slovenským jazykom a literatúrou (rozprávky, príbehy, básne, scenár), integrácia s telesnou výchovou (základné pohybové schémy), integrácia s inými predmetmi – tvorivá dramatika <p>Hudobno-vizuálne činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> – grafická partitúra

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Výtvarná výchova I. stupeň ZŠ	4. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 4.ročník

Učebné osnovy – Inovovaný ŠVP pre 1.stupeň ZŠ, ŠVP – 1.hodina týždenne

ÚVOD

Vzdelávací štandard výtvarnej výchovy nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh – výtvarných zadaní.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard výtvarnej výchovy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú, hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia vo výtvarnej výchove. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Výtvarná výchova v primárnom vzdelávaní vychádza zo spontánneho detského prejavu. Žiaci prostredníctvom výtvarných činností, hravou formou spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení (kresby, maľby, plastiky). Formou výtvarných činností (kreslenia, maľovania, priestorového a objektového vytvárania) sa stretávajú so svetom navrhovania dizajnu, architektúry, fotografie, videa a filmu. Aktívnu prácu s materiálom a nástrojmi nie je možné nahradiť formou pracovných zošitov – všetky ostatné didaktické formy, ako používanie učebnice, edukačných materiálov, premietanie filmov a pod. sú len doplnkovými aktivitami (v rámci motivácie alebo následných ukážok). Výtvarná výchova zahrňuje aj prácu s vizuálnymi prostriedkami prostredníctvom počítača. Od žiakov očakávame najmä uplatnenie jeho predstavivosti a fantázie; nie napĺňanie dopredu očakávaných výsledkov.

Výtvarná výchova je založená na tvorivosti žiaka – na rozvíjaní jeho vlastných nápadov a koncepcií. Zručnosti (ovládanie nástrojov a techník) sú podriadené tvorivosti – prednosť má vymýšľanie, od námetu až po realizáciu formy. Očakávané sú vlastné riešenia žiakov, nie presné plnenie úloh.

Výtvarná výchova obsahuje aj prvky, ktoré ju prepájajú s inými vyučovacími predmetmi, napr. s pracovným vyučovaním (zručnosti v ovládaní nástrojov a v spracovaní materiálov), s hudobnou výchovou (tvorivé reagovanie na zvukové podnety), prírodovedou a vlastivedou (reakcie na prostredie, prírodné javy, históriu a pod.), s IKT, s matematikou (porovnávanie, mierka, počet a pod.) s geometriou (tvar). Niektoré témy je možné, podľa uváženia učiteľa prepájať s témami týchto predmetov.

Žiaci sú veku prístupnou formou uvádzaní do znalosti súčasného umeleckého vyjadrovania sveta, do súčasnej vizuálnej kultúry i kultúrnej tradície. Získavajú dôležité kompetencie porozumenia svetu, ktorý je ich každodennou skúsenosťou.

HLAVNÝ CIEĽ PREDMETU

Žiaci v nadväznosti na detský výtvarný prejav rozvíjajú svoju vizuálnu kultúru na úrovni poznania i vyjadrovania.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- rozvíjajú svoju predstavivosť a fantáziu,
- rozvíjajú si pozorovacie schopnosti,
- spoznávajú základné prostriedky výtvarného vyjadrovania,
- rozvíjajú tvorbu vlastných myšlienkových konceptov a ich formálnu a technickú realizáciu,
- osvojujú si základné zručnosti pri práci s nástrojmi a materiálmi,
- poznávajú umelecké diela a svoj zážitok z nich výtvarne vyjadrujú,
- osvojujú si základné kultúrne postoje.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vytvoriť obraz s použitím bodov, – použiť v maľbe farebné kontrasty, 	<ul style="list-style-type: none"> – bod, vlastnosti bodov (veľkosť, vzťahy dvoch a viacerých bodov – príťažlivosť, pohyb, nehybnosť ...) – textúra bodov (vzor, raster; hustá a riedka textúra) – pointilizmus – maľba bodmi – ukážky: pointilistické umenie – základné farebné kontrasty (teplá - studená, tmavá - svetlá, doplnkové farby)

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – výtvarne interpretovať artefakt umenia vybranej kultúry, 	<ul style="list-style-type: none"> – ukážky: umenie iných kultúr (napr. Indiánov, Číny, Japonska ...) – typické artefakty vybranej kultúry, odlišnosti a podobnosti s našou kultúrou

Podnety moderného výtvarného umenia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – namaľovať obraz prostredníctvom bodov alebo škvŕn, – vyjadriť v maľbe zmenu atmosféry (svetelnosti, počasia ...), 	<ul style="list-style-type: none"> – impresionizmus – krajinomaľba – impresionizmus (napr. variácie krajiny v rôznych situáciách, atmosférach) farebné škvŕny v maľbe krajiny ukážky: porovnanie impresionistických a pointilistických krajinomalieb – <i>pozn.: možno nadviazať na výtvarné vyjadrovacie prostriedky – bod (pointilizmus)</i>

Rozvoj fantázie a synestetické podnety	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – variovať grafické stereotypy, – namaľovať farebnú stupnicu tónov, 	<ul style="list-style-type: none"> – možnosti zobrazovania zvoleného motívu (napr. strom, figúra zvieratka, domček, kvetina ...) – odklon od schematickeho zobrazovania, inovácia, fantázia – pluralita tvarov motívu – výraz, psychická vlastnosť (napr. smutný, veselý, unudený, smiešny, lenivý...) – výraz spracovávaného motívu – hudba ako obraz z tónov (hudobná interpretácia farebnej stupnice) – farebné tóny, farebné stupnice

Škola v galérii	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – zahrať scénu (príbeh) videnú na obraze, – vytvoriť rekvizity k scéne z obrazu, – povedať svoju interpretáciu videného obrazu, 	<ul style="list-style-type: none"> – tradičné žánre obrazov (portrét, zátišie, krajinomaľba, scéna zo života ...) – žánrový obraz (scéna zo života) v múzeu/galérii (alt. virtuálnej galérii) – zobrazenie postáv, deja, prostredia – svet v období, ktoré obraz zobrazuje – móda v období, ktoré obraz zobrazuje

Podnety architektúry	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – navrhnuť antropomorfnu (alt.zoo/fytomorfnu) architektúru podľa vlastnej fantázie, – rozlíšiť prírodné a geometrické tvary, 	<ul style="list-style-type: none"> – architektúra vychádzajúca z ľudských, živočíšnych alebo rastlinných tvarov – postava ako budova – budova ako postava – organické a geometrické tvary

Podnety fotografie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – spojiť časti fotografie do novej kompozície, 	<ul style="list-style-type: none"> – roláž alebo montáž z dvoch fotografií (reprodukcii) – rytmické striedanie častí obrazu – tvarové súvislosti častí obrazu a jeho celku – ukážky: roláž a fotomontáž v umení, autorské techniky

Podnety videa a filmu	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – vytvoriť kulisu, – navrhnuť vymysleného tvora, 	<ul style="list-style-type: none"> – filmové triky – kulisy vytvárajúce ilúziu – nejestvujúce (rozprávkové, fantastické, sci-fi) tvory vo filmoch – ukážky: animovaný a hraný film – animácie v hranom filme

Elektronické médiá	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – nakresliť lineárnu kresbu počítačovým nástrojom, – namaľovať jednoduchý motív počítačovým nástrojom, – použiť nástroj osová súmernosť v kompozícii, – uložiť kresbu alebo maľbu ako novú pečiatku, 	<ul style="list-style-type: none"> – pokročilé digitálne kresliace nástroje – vyplnený mnohoúhelník, vyplnená krivka, vyplnený pravidelný mnohoúhelník, nástroj osová súmernosť, pokročilé miešanie digitálnych farieb, vlastná farebná škála, farebné kontrasty, vzory z písmen, vytvorenie pečiatky – <i>pozn. možno nadviazať – spojiť s témou predmetu informatika</i>

Podnety dizajnu a remesiel	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – nakresliť vymyslený dizajn predmetu inšpirovaný organickými tvarmi, – vytvoriť jednoduchú kresbu (alt. objekt, šperk) z mäkkého drôtu, 	<ul style="list-style-type: none"> – dizajn inšpirovaný organickými tvarmi a telesnými funkciami rastlín, živočíchov alebo človeka – výber oblasti dizajnu (napr. nábytok, predmety dennej spotreby, odev a doplnky, obuv, dopravné prostriedky, stroje, školské pomôcky...) <i>pozn.: možnosť nadviazať na podnety architektúry</i> – ľudové remeslo: drotárstvo (strihanie, ohýbanie, tvarovanie, omotávanie, spájanie mäkkého drôtu...)

TELESNÁ VÝCHOVA

Telesná výchova I. stupeň ZŠ	4. ročník
Štátny vzdelávací program	2
Školský vzdelávací program	0
Spolu	2

TELESNÁ VÝCHOVA – 4.ročník

Učebné osnovy – Inovovaný ŠVP pre 1.stupeň ZŠ, ŠVP – 2.hodina týždenne

ÚVOD

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom je priradený obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Pri plánovaní vzdelávacej činnosti je cieľom učiteľa vytvárať pre žiakov podnetné prostredie, ktoré im umožní osvojiť si nové pohybové zručnosti a tie budú predpokladom pre vykonávanie pohybovej aktivity i mimo školského prostredia. V prípade účinného osvojenia si týchto zručností existuje reálna možnosť vytvorenia si trvalého vzťahu k pohybovej aktivite, ktorá je kľúčom k zdravému životnému štýlu.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Zameranie telesnej a športovej výchovy v primárnom vzdelávaní je dominantne upriamené na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná a športová výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybových aktivít a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj dôležitú kompenzačnú funkciu v procese edukácie. Svojím zameraním má telesná a športová výchova výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov mladšieho školského veku. Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému formovaniu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

Vzdelávací štandard má tri základné časti: Zdravie a zdravý životný štýl, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť a Športové činnosti pohybového režimu. Tieto časti zohľadňujú pohybovo a zdravotne orientovanú koncepciu telesnej a športovej výchovy. Časť s názvom Športové činnosti pohybového režimu je členená na základné tematické celky a pre jednoduchšiu orientáciu učiteľa je navrhnutá odporúčaná časová dotácia pre základné pohybové zručnosti (30 %), manipulačné, prípravné a športové hry (30 %), hudobno-pohybové a tanečné činnosti (15 %), psychomotorické a zdravotne orientované cvičenia (10 %) a aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti (15 %).

Základnou organizačnou formou je 45 minútová vyučovacia hodina a zúčastňujú sa jej všetci žiaci zaradení do I. a II. zdravotnej skupiny, prípadne III. zdravotnej skupiny (integrované vyučovanie). Žiaci so zdravotným oslabením, zdravotným postihnutím (III. zdravotná skupina) sa môžu vyučovať samostatne v oddelení zdravotnej telesnej výchovy, pričom obsah vyučovania sa realizuje podľa samostatných vzdelávacích programov.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- získajú poznatky o vplyve pohybu na zdravie a vnímajú pohybovú aktivitu ako prostriedok upevňovania zdravia,
- osvoja si základné vedomosti a poznatky z telesnej výchovy a športu,
- majú vytvorenú elementárnu veku primeranú predstavu o vlastných pohybových možnostiach,
- nadobudnú pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám a športu,
- uplatňujú zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti,
- majú kultivovaný pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela,
- osvoja si základné pohybové zručnosti súvisiace s vykonávaním základných lokomócií, nelokomočných pohybových zručností a vybraných športov,
- prostredníctvom vhodných telesných cvičení si rozvíjajú pohybové schopnosti pre optimálny rozvoj zdravotne orientovanej telesnej zdatnosti,
- chápu význam diagnostiky v telesnej výchove ako prostriedku pre získanie informácií o úrovni vlastnej telesnej zdatnosti.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci I. stupňa základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vysvetliť význam diagnostiky pohybovej výkonnosti pre zdravie a osobný telesný, motorický a funkčný vývin, – individuálne sa zlepšiť v stanovených ukazovateľoch vybraných testov, – odmerať pulzovú frekvenciu na krčnej tepne, – rozpoznať základné prejavy únavy pri fyzickej záťaži, – využívať prostriedky na rozvoj pohybových schopností, 	<ul style="list-style-type: none"> – poznatky o rozvoji a diagnostikovaní pohybovej výkonnosti, zdravotne orientovaná zdatnosť – odporúčané testy pre posudzovanie individuálnych výkonov: skok do diaľky z miesta, člnkový beh 10x5 m, výdrž v zhybe, ľahsed za 30 sek, vytrvalostný člnkový beh – meranie pulzovej frekvencie na krčnej tepne pred zaťažením a po zaťažení, vysvetlenie rozdielov v pulzovej frekvencii, príčiny zmien – poznatky o vonkajších prejavoch únavy pri zaťažení (potenie, dýchanie, farba pokožky, koordinácia pohybov) – pohybové prostriedky na rozvoj kondičných a koordinačných schopností
Zdravie a zdravý životný štýl	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci I. stupňa základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identifikovať znaky zdravého životného štýlu, – rozlišovať zdravú a nezdravú výživu, – rozpoznať nebezpečenstvo návykových látok a ich negatívny vplyv na zdravie človeka, – vysvetliť význam pohybovej aktivity pre zdravie človeka, – rozpoznať základné spôsoby a význam otužovania organizmu, 	<ul style="list-style-type: none"> – zásady zdravého životného štýlu (pravidelný pohyb v dennom režime, pitný režim, zdravé a nezdravé potraviny, stravovanie pri zvýšenej telesnej záťaži, práca a odpočinok v dennom režime) – význam príjmu a výdaja energie, zachovanie rovnováhy pre udržanie hmotnosti – negatívne vplyvy fajčenia, alkoholu, nedovolených látok a iných závislostí na zdravie človeka – význam pohybu pre zdravie človeka, adaptácia organizmu na zaťaženie, dôležité fyziologické zmeny vplyvom telesného zaťaženia – spôsoby otužovania – vzduchom, vodou, slnkom

<ul style="list-style-type: none"> – dodržiavať hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti, – aplikovať zásady bezpečnosti pri cvičení, – opísať zásady poskytovania prvej pomoci v rôznom prostredí, – popísať znaky správneho držania tela v rôznych polohách, – aplikovať osvojené pohybové zručnosti v režime dňa,	<ul style="list-style-type: none"> – hygienické zásady pred, pri a po cvičení hygiena úborov, význam dodržiavania základných hygienických zásad – organizácia cvičenia, pomoc a záchrana pri cvičení, prvá pomoc pri drobných poraneniach, praktické poskytnutie prvej pomoci – zásady správneho držania tela, správne držanie tela v stoji, v sede, v ľahu, chybné držanie tela, odchýlky v držaní tela, cvičenia pre správne držanie tela – pohybový režim, aktívny odpočinok, základné poznatky o formách pohybovej aktivity v režime dňa (ranné cvičenie, spontánna pohybová aktivita, racionálne využívanie voľného času a pod.
--	---

Športové činnosti pohybového režimu
TC: Základné pohybové zručnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci I. stupňa základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pomenovať základné povely a útvary poradových cvičení realizovaných vo výučbe, – používať základné povely a správne na nich reagovať pohybom, – vysvetliť význam a potrebu rozcvičenia pred vykonávaním pohybovej činnosti, – pomenovať základné pohybové zručnosti, – zvládnuť techniku behu, skoku do diaľky a hodu tenisovou loptičkou, – pomenovať a vykonať základné polohy tela a jeho častí, – techniku základných akrobatických cvičení v rôznych obmenách a väzbách a skokov, – vykonať ukážku z úpolových cvičení, 	<ul style="list-style-type: none"> – základné povely, postoje, obraty a pochodové útvary – pozor, pohov, vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad – rad (dvohrad, 3–rad ap.), zástup (dvojstup, 3-stup ap.) kruh, polkruh – jednotliviec, dvojica, trojica, družstvo, skupina, kolektív – na značky, čiara, priestor, ihrisko – cvičenia a hry s prvkami poradovej prípravy ako prostriedky účelnej organizácie činností v priestore – úloha rozcvičenia pred vykonávaním pohybových činností ako prevencia pred zranením – rôzne spôsoby rozcvičení bez náčinia, s náčiním, s hudobným doprovodom a pod. – bežecká abeceda, beh rýchly, beh vytrvalostný, beh akceleračný, beh z rôznych polôh, beh so zmenami smeru – hod loptičkou, hod plnou loptou – skok do diaľky, skok do diaľky znožmo z miesta, – pojmy – štart, cieľ, súťaž, pravidlá, dráha – cvičenia základnej gymnastiky, cvičenia spevňovacie, odrazové, rotačné – cvičenia okolo rôznych osí tela cvičiaceho (prevaly, obraty, kotúle) – stojka na lopatkách, stojka na hlave – cvičenie a manipulácia s náčiním a pomôckami – gymnastickým náčiním (lopta, stuha, obruč, krátka tyč, overbal, futbal, švihadlo, lano, expander ap.) – cvičenie na náradí (lavičky, rebriny, debna, preliezky, lezecké a prekážkové dráhy) – preskoky a skoky na švihadle, skoky na pružnom mostíku a trampolíne – úpolové cvičenia a hry zamerané na: odpory, pretláčanie, preťahovanie

Športové činnosti pohybového režimu
TC: Manipulačné, prípravné a športové hry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci I. stupňa základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakterizovať základné pojmy súvisiace s hrami, – pomenovať základné herné činnosti jednotlivca, – vymenovať názvy hier realizovaných vo výučbe, – aplikovať v hre dohodnuté pravidlá a rešpektovať ich, – zvládnuť techniku manipulácie s náčiním, – uplatniť manipuláciu s náčiním v pohybovej alebo prípravnej športovej hre, – zvládnuť herné činnosti jednotlivca v hrách realizovaných vo výučbe, – využívať naučené zručnosti z hier v rôznom prostredí (telocvičňa, príroda, voda), 	<ul style="list-style-type: none"> – základné pojmy – pohybová hra, športová hra, hráč, spoluhráč, súper, kapitán, rozhodca, útočník – útok, útočná činnosť, obranca – obrana, obranná činnosť – ihrisko (hrací priestor, hracia plocha), stredová čiara, – bránka, kôš, hracie náčinie (lopta, páłka, hokejka a pod.) – gól, bod, prihrávka, hod, streľba, dribling – hry so zameraním na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a s inými pomôckami – pravidlá realizovaných hier, ich význam a sankcie za porušenie – pravidlá fair-play – pohybové hry zamerané na rozvoj pohybových schopností (kondičných, koordinačných a hybridných), – prípravné športové hry zamerané na futbal, basketbal, volejbal, hádzanú, tenis – pohybové hry zamerané na precvičovanie osvojovaných pohybových zručností rôzneho charakteru (gymnastického, atletického, plaveckého)

Športové činnosti pohybového režimu
TC: Hudobno-pohybové a tanečné činnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci I. stupňa základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vymenovať základné pojmy rytmickej a modernej gymnastiky, – pomenovať tanečné kroky realizované vo výučbe, – vykonať ukážku rytmických cvičení, – zladit' pohyby tela, chôdzu, skoky a beh s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou, – zvládnuť základné tanečné kroky, tanečné motívy v rôznych obmenách realizovaných vo výučbe, – vytvoriť krátke väzby a motívy z naučených tanečných krokov ľudových i moderných tancov, – uplatniť prvky rytmiky a tanca v hudobno-pohybových, tanečných a dramatických hrách, – improvizovať na zadanú tému alebo hudobný motív, 	<ul style="list-style-type: none"> – základné pojmy a poznatky – rytmická gymnastika (rytmus, takt, tempo, dynamika), moderná gymnastika – náčinie a cvičenia s ním (lopta, švihadlo, stuha, kužele, obruč), rovnovážne výdrže – pózy, poskoky a skoky (nožnicový, čertík, kadetkový) – tanec – ľudový, moderný, tanečný krok (prísuný, cval, poskočný, polkový, valčíkový, mazurkový), tanečný motív, tanečná väzba, pohybová skladba – rytmické cvičenia spojené s vytlieskavaním, vydupávaním, hrou na telo – cvičenia a hry na rozvoj rytmickej schopnosti – tanečná a štylizovaná chôdza, beh, skoky, poskoky, so zameraním na správne a estetické držanie tela ako celku i jeho častí v rôznych polohách – tanečné kroky a motívy regionálnych ľudových tancov – tanečné kroky a motívy vybraných moderných tancov – aerobik, zumba, brušné tance a iné formy cvičení s hudobným sprievodom – rytmizované pohyby s využitím hudby alebo rôznych jednoduchých hudobných nástrojov – imitačné pohyby so slovným navádzaním, napodobňovacie pohyby (napr. zvierat, športovcov, činností človeka) – tanečná improvizácia – pohybová improvizácia na hudobné motívy, alebo zadané témy – tanečná improvizácia na základe naučených tanečných krokov, motívov, väzieb – pantomíma

Športové činnosti pohybového režimu
TC: Psychomotorické a zdravotne orientované cvičenia a hry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci I. stupňa základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – postupne uvoľniť pri slovnom doprovide svalstvo končatín i celého tela, – opísať základné spôsoby dýchania, – vykonať jednoduché strečingové cvičenia, – charakterizovať cvičenia z psychomotoriky, – vysvetliť podstatu psychomotorických cvičení a ich význam – aplikovať naučené zručnosti v cvičeniach a hrách, 	<ul style="list-style-type: none"> – relaxačné (uvoľňovacie) cvičenia a hry (vyklepávanie, vytriasanie, automasáž a pod.) – cvičenia so zameraním na riadené spevňovanie a uvoľňovanie svalstva (svalové napätie a uvoľnenie) – aktivity zamerané na rozvoj dýchania, dýchacie cvičenia – cvičenia zamerané na nácvik správneho dýchania v rôznych polohách – naťahovacie (strečingové) cvičenia – kompenzačné (vyrovnávajúce) cvičenia – cvičenia na rozvoj flexibility (ohybnosť, pohyblivosť) – rozvoj rovnovážových schopností: statickej r. (cvičenia zamerané na stabilitu a labilitu v rôznych polohách), dynamickej r. (balansovanie na fit lopte, cvičenia na balančných pomôckach – bosu, go-go šliapadlo a pod.) – balansovanie s predmetmi (žonglovanie, prenášanie predmetov rôznym spôsobom a pod.) – cvičenia telesnej schémy zamerané na uvedomovanie si vlastného tela – pohybových možností jeho jednotlivých častí – cvičenia spájajúce zmyslové vnímanie s pohybovým (napr. pohybové reakcie na zmyslové podnety) – psychomotorické hry, cvičenia a hry s neštandardným náčiním (balóny, štipce, noviny a pod.)

Športové činnosti pohybového režimu
TC: Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci I. stupňa základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vymenovať základné druhy realizovaných sezónnych pohybových aktivít, – zvládnuť pohybové zručnosti vybraných sezónnych aktivít, – uplatniť prvky sezónnych pohybových činností v hrách, súťažiach, v škole i vo voľnom čase, – bezpečne sa pohybovať v rôznom priestore a v rôznych podmienkach, – prekonať pohybom rôzne terénne nerovnosti, – vysvetliť význam a zásady ochrany prírody počas pohybových aktivít v nej. 	<ul style="list-style-type: none"> – základné pojmy a poznatky zo sezónnych aktivít realizovaných vo výučbe – korčuľovanie (in-line a na ľade) – lyžovanie – lyže zjazdové, bežecké, skokanské, zjazd, slalom, beh na lyžiach – plávanie, techniky plaveckého spôsobu (kraul, znak, prsia), štartový skok, obrátka – korčuľovanie na kolieskových korčuliach – jazda vpred, vzad, zastavenie, obrat, hry a súťaže na korčuliach – chôdza a jej rôzne druhy a spôsoby vzhľadom na povrch a terén, turistika – jej druhy a formy, turistický výstroj, turistický chodník, turistická značka, mapa, buzola, zásady a význam otužovania, pohybu a pobytu v prírode v každom ročnom období a počasí – hry a súťaže v prírode

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

Náboženská výchova I. stupeň ZŠ	4. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSTVO KATOLÍCKA CIRKEV – 4.ročník

Učebné osnovy – Inovovaný ŠVP pre 1.stupeň ZŠ, ŠVP – 1.hodina týždenne

ÚVOD

Vzdelávací štandard predmetu náboženská výchova/náboženstvo Katolíckej cirkvi nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah daného predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe konkrétnych učebných cieľov, učebných úloh a otázok.

K vymedzeným výkonom je priradený učebný obsah, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Požadované vedomosti v náboženskej výchove/náboženstve slúžia rozvoju náboženskej dimenzie, ktorá je súčasťou kultúry a prispieva k celkovému formovaniu osobnosti žiakov.

CHARAKTERISTKA PREDMETU

Predmet náboženská výchova/náboženstvo v primárnom vzdelávaní podporuje základné predpoklady kresťanských životných postojov a konania žiakov. Rozvíja duchovný svet detí, umožňuje im prostredníctvom biblických príbehov poznávať Trojjediného Boha, Božiu Matku Máriu a svätých.

Poznatky, ktoré získavajú žiaci v tomto období, sú predpokladom pre otvorenie sa životu s Ježišom Kristom aj prostredníctvom prijatia sviatosti Eucharistie. Na podklade Božích prikázaní ich učí rozlišovať dobro od zla. Náboženská výchova/náboženstvo v nich rozvíja komunikačné zručnosti, otvára ich chápaniu okolitého sveta a vďačnosti za prijaté dary. Ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a Cirkvi.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- získajú vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti človeka ako originálneho Božieho stvorenia,
- nadobudnú základné vedomosti o existencii a pôsobení Boha podľa učenia Katolíckej cirkvi,
- získajú vedomosti o živote Panny Márie a svätých, ktoré sú predpokladom náležitej úcty k nim,
- získajú vedomosti o vzniku a účinkovaní Cirkvi v dejinách i v dnešnom svete,
- zorientujú sa v morálnych hodnotách, ktoré sú postavené na Desatore,
- nadobudnú vhodné komunikačné zručnosti k vyjadrovaniu vlastných myšlienok a citov,
- získajú spôsobilosť pre pravidelnú modlitbu, rozlišovanie dobra od zla, voľbu dobra pre seba i iných.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Cesta nádeje	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identifikovať prvky, ktoré robia človeka jedinečným, – vysvetliť hodnotu priateľstva, – prerozprávať biblický príbeh o Noemovej arche, – opísať Božiu blízkosť cez biblické postavy Noema, Abraháma a Mojžiša, 	<ul style="list-style-type: none"> – cesta k sebe – som jedinečný – cesta k druhým – budovanie vzťahov – cesta do sveta, v ktorom žijem (Noemova archa) – cesta k Bohu – biblické obrazy Božej blízkosti

Biblia – slovo o nádeji	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozlíšiť medzi Starým a Novým zákonom, – identifikovať sa s postojmi nádeje v živote biblických postáv, – reprodukovať biblický príbeh o povolání Gedeona, – interpretovať jednoduchým spôsobom biblické texty prorociev Micheáša a Izaiáša – ako posolstvo nádeje, – interpretovať biblické príbehy o Jánovi Krstiteľovi a Panne Márii ako naplnenie očakávanej nádeje na príchod Vykupiteľa, – vysvetliť podobenstvá o Božom kráľovstve, uviesť tri Ježišove zázraky, 	<ul style="list-style-type: none"> – Biblia – Kniha kníh – zasľúbená zem – odkrývanie nádeje v živote biblických postáv – očakávanie Mesiáša – príchod Mesiáša – Ježiš ohlasuje Božie kráľovstvo (podobenstvá o Božom kráľovstve) – Ježiš sprítomňuje Božie kráľovstvo (Ježišove zázraky)

Nádej presahujúca smrť	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – opísať rôzne podoby utrpenia a bolesti, – zreprodukovať biblický príbeh o vzkriesení Lazára, – vysvetliť vlastnými slovami pojmy vykúpenie a spása, – charakterizovať jednoducho kresťanskú vieru vo vzkriesenie a jej dôležitosť, – vysvetliť pojem súcitiť, – napláňovať si konkrétnu pomoc trpiacemu človeku vo svojom okolí, 	<ul style="list-style-type: none"> – skúsenosť – strachu, dôvery a nádeje – Bože, kde si? (Jób) – smrť a nádej (vzkriesenie Lazára) – Ježiš, silnejší ako smrť – vzkriesenie – sviatosť pomazania chorých

Svedectvo nádeje	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – vyjadriť dôležitosť úcty k iným cirkvám a náboženstvám, – vnímať odlišnosť chrámov podľa vierovyznaní, – porovnať základné odlišnosti katolíckych kostolov podľa doby, v ktorej vznikli, – vymenovať kresťanské cirkvi na Slovensku, – pomenovať na základe života svätých dva spôsoby, ako byť svedkom nádeje, 	<ul style="list-style-type: none"> – rôzne veže – rôznorodosť vierovyznaní – kresťanské cirkvi pôsobiace v našej krajine (regióny) – kresťania – nádej pre svet

Prameň nádeje	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – zdôvodniť jednoduchým spôsobom potrebu modlitby, – vysvetliť význam ticha (stíšenia sa) pre stretnutie s Bohom v modlitbe, – zdôvodniť potrebu spoločnej modlitby doma s rodinou, s kamarátmi a veriacimi v kostole, – sformulovať osobnú modlitbu. 	<ul style="list-style-type: none"> – modlitba – život v Božej prítomnosti – Boh – stred kresťanského spoločenstva

ETICKÁ VÝCHOVA

Etická výchova I. stupeň ZŠ	4. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

ETICKÁ VÝCHOVA – 4.ročník

Učebné osnovy – Inovovaný ŠVP pre 1.stupeň ZŠ, ŠVP – 1.hodina týždenne

ÚVOD

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priradzuje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací program pre predmet etická výchova má svoje špecifiká. Jedným z nich je rozvíjanie komunikačných a sociálnych spôsobilostí, ktoré sa orientujú na postoje k životným situáciám a ku konkrétnym prejavom prosociálneho správania. Nadobudnuté vedomosti, spôsobilosti a zručnosti sú predpokladom kritického myslenia, diskusie a hodnotiacich postojov. V etickej výchove sa stávajú prostriedkom, od ktorého sa odvíja požadované správanie.

CHARAKTERISTKA PREDMETU

Úlohou povinne voliteľného predmetu etická výchova v primárnom vzdelávaní je podporovať osobnostný a sociálny rozvoj žiaka s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tejto úlohy sa využíva hlavne zážitkové učenie, ktoré popri informáciách účinne podporuje pochopenie a zvnútornenie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade.

V etickej výchove sa kladie dôraz na rozvoj mravného usudzovania, na kultivovanie medziľudských vzťahov, ktoré vychádzajú z rodiny, rozširujú sa na triedny kolektív, na školu a na región, v ktorom žiaci žijú. Deje sa to prostredníctvom rozvoja sociálnych spôsobilostí (otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod.). Etická výchova sa tak podieľa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení ku kritickému mysleniu, diskusi, hodnotiacim postojom, ku harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa aktívne participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu),
- osvoja si prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie hodnoty priateľstva, vzájomnosti a rodiny,
- rozvíjajú svoj postoj k postihnutým, chorým a starým ľuďom.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opísať rozdiely správania medzi chlapcami a dievčatami, – rozpoznať vhodné a nevhodné správanie voči osobám opačného pohlavia, – rozpoznať situácie, kde je potrebné ticho a počúvanie, 	<ul style="list-style-type: none"> – tolerancia a ústretovosť vo vzťahoch – Zlaté pravidlo mravnosti – rešpekt a úcta – rovnoprávnosť mužov a žien – komunikačné zručnosti v medziľudských vzťahoch – kultivované správanie k osobám opačného pohlavia

Reálne a zobrazené vzory	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – rozlíšiť na príkladoch pozitívne i negatívne vplyvy televízie a iných komunikačných prostriedkov, – uviesť príklady prosociálnych ľudí zo svojho okolia, – vyjadriť svoj názor na prečítanú knihu, 	<ul style="list-style-type: none"> – vzor správania – komunikačné prostriedky a ich úloha – prosociálne vzory v okolí dieťaťa – čitateľský návyk – zdroj prosociálnych vzorov

Rozvoj tvorivosti a iniciatívy	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – uviesť príklady vzájomnej užitočnosti, – vymenovať iniciatívy, kde môže preukázať svoj vzťah k ochrane prírody a životného prostredia, – pripraviť si iniciatívy na ochranu prírody, 	<ul style="list-style-type: none"> – záujmy rozvíjajúce osobnosť človeka – kvality človeka využité pre spoločné dobro – tvorivosť, iniciatívnosť a vytrvalosť pri riešení každodenných problémov

Dohovor o právach dieťaťa	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – vymenovať päť práv dieťaťa, – rozpoznať, ktoré práva dieťaťa sa dodržujú alebo porušujú v jeho prostredí, 	<ul style="list-style-type: none"> – ľudské práva, práva detí – detská práca

<ul style="list-style-type: none"> – vysvetliť potrebu solidarity s deťmi, ktoré dlhodobo trpia nedodržiavaním ich práv, – zapojiť sa do aktivity, ktorá podporuje solidaritu, – vymenovať päť povinností, ktoré má voči iným ľuďom, 	<ul style="list-style-type: none"> – solidarita a prijatie odlišností – povinnosti detí vyplývajúce z ich práv
---	--

Náš región – naša vlasť	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> – priradiť svoje bydlisko do lokality regiónu, – pomenovať špecifiká, krásy i možnosti svojho regiónu, – napísať list priateľovi, v ktorom bude vykreslený jeho región, – zostaviť prezentáciu, v ktorej predstaví svoj región, – navrhnúť akciu na pomoc svojho regiónu. 	<ul style="list-style-type: none"> – dedina, mesto, región – vlasť, Slovensko – vlastenectvo